

จิตล้มละลาย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัติเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการธรรมะมันเข้าถึงใจ เทวดา อินทร์ พรหมได้ยินได้ฟังนะ บรรลุธรรมตรัสรู้ธรรม แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อคั่นนะ รื้อคั่นตั้ง ๖ ปี นะ รื้อคั่นมาด้วยบุญญาธิการทำมา ธรรมะจะได้มานี้ไม่ใช่ของง่าย ๆ ได้มาด้วยความมูมานะ ความวิริยะอุตสาหะ มันถึงจะเป็นธรรมเหนือโลก

ในปัจจุบันนี้เราศึกษาธรรมะกัน เราศึกษากันด้วยสัจจะ ด้วยโลก โลกเป็นใหญ่ วิทยาศาสตร์.. เราคิดแต่ว่าเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องที่ต้องพิสูจน์ได้ จะไม่เชื่อสิ่งใดๆ เลยถ้าสิ่งนั้นพิสูจน์ไม่ได้ พอพิสูจน์ไม่ได้.. พิสูจน์ด้วยโลกใจ มันก็เลยเป็นเรื่องโลก เรื่องโลกคือเรื่องอำนาจวาสนาเรื่องบารมีของเรา แต่ถ้าเรื่องธรรมะ มันลึกซึ้งกว่านั้น

“ธรรมะเหนือโลก” คำว่าธรรมะเหนือโลก ไม่ใช่ธรรมะเป็นธรรมชาติ

ธรรมะในเรื่องวิทยาศาสตร์ก็ธรรมะในโลกใจ เพราะเราเอาโลกไปจับธรรมะ เราก็ศึกษาธรรมะด้วยความเห็นของเรา ด้วยความเห็นของเราเพราะถือตัวถือตนว่าเราเป็นผู้มีปัญญา ในสมัยโบราณนี้การศึกษายังลำบาก การศึกษาทางอเมริกามีการศึกษามีมหาวิทยาลัยก่อนเขา คนของเขามีการศึกษา เรื่องเทคโนโลยีทั้งหมด เรื่องการเดินเรือ เรื่องอาวุธยุทโธปกรณ์ เขาถึงครองโลกใจ เขาครองโลกด้วยเทคโนโลยีด้วยความเห็นของเขา เขาครองโลก แต่เขาไม่ได้ครองธรรม!

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าครองธรรมนะ “แพ้เป็นพระชนะเป็นมารนะ” คำว่าแพ้เป็นพระ.. การครองโลกครองด้วยอาวุธ ครองด้วยอำนาจ สิ่งต่างๆ มีอาวุธที่เหนือกว่า ครองโลกทรัพยากรถูกไปใช้หมดเลย แล้วสิ่งต่างๆ กฎกติกาก็คนเป็นผู้วางไว้

เห็นใหม่ โลกไม่ใช่ธรรมนะ ถ้าเราคิดด้วยโลก เราคิดด้วยปัญญาของเรา เราก็คิดสิ่งที่
เป็นโลก จิตของเรามันลี้มละลา.. มันลี้มละลายนะ !

ทางโลกเห็นใหม่ ถ้าคนลี้มละลาไม่สามารถทำนิติกรรมได้ แต่การลี้มละลา
ของทางโลกเขา เขาต้องมีศาลตัดสิน ต้องศาลตัดสินนะ เราจะลี้มละลาด้วยการค้า
ประกันเขา เราจะลี้มละลาด้วยเอกสารของเราที่เขาลักขโมยเอาไปใช้ แล้วเราเป็นหนี้
เป็นสิน ศาลตัดสินให้เราลี้มละลา

สิ่งที่ลี้มละลามันเป็นลี้มละลาด้วยทางโลก ถ้าพอลี้มละลาแล้วเขาจะประกอบ
นิติกรรมต่างๆ ไม่ได้ สมบัติที่เขาเป็นเจ้าของต้องใช้ ศาลตัดสินก็ต้องพิทักษ์ทรัพย์

นี่ก็เหมือนกันจิตเราลี้มละลายนะ จิตโลกๆ นี่ลี้มละลา... ลี้มละลาจากอะไร
ลี้มละลาจากกรรมไง ลี้มละลาจากกรรมที่เหนือโลก เรามีสิทธิเสรีภาพที่เกิดมาเป็น
มนุษย์ ไซ้! เราไม่ได้ลี้มละลา เราไม่ได้ตายจากมนุษย์นี้ไป แต่เราลี้มละลาจากกรรม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะอะไร เพราะเราเข้าใจด้วยสัญจะ เข้าใจด้วย
โลก เอาโลกเข้าไปจับกรรม เราเลยลี้มละลาจากความจริง

กรรมเป็นธรรมชาติ ศึกษากรรมแล้วเรารู้สัญธรรม เราว่าเรามีความรู้ เรามี
ความสามารถ เรามีสิ่งต่างๆ เราเข้าใจไปหมดเลย คิดว่าเป็นกรรมไง คิดว่าเป็นกรรม
นะ กิเลส อุปกิเลส กิเลสอย่างหยาบๆ ตัณหาความทะยานอยาก ไซ้.. โมโหโกรธาเป็น
กิเลส สิ่งที่เราแสดงออกที่เป็นกิริยามารยาทอันฉุนเฉียวนี้เป็นกิเลส คนที่นิยมวลคนที่
อ่อนโยน นี่มันก็กิเลสเหมือนกัน สิ่งที่เป็นกิริยาฉุนเฉียว สิ่งที่แสดงออก ความโลภ ความ
โกรธ ความหลงที่ออกมาโดยทางโลกเขาเห็นกันอยู่ได้นี้ หน้าแดงก่ำเลย นี่ว่าสิ่งนี้เป็น
กิเลสไซ้ใหม่ ไซ้! มันก็กิเลส

มันเป็นกิเลส เป็นโทสะ โมหะ มันกิเลสทั้งนั้นละ แต่เวลาเราสำรวจระวังขึ้น
มาแล้ว เราศึกษากรรม เรามีความเข้าใจ มีความเบิกบาน “อุปกิเลส” โอภาสแสงสว่าง
ไสว ความรู้แจ้งต่างๆ อุปกิเลสทั้งนั้น ! มันก็คือกิเลส ในเมื่อเราเข้าใจ เราเห็นว่ากิเลสคือ
โทสะ โมหะ กิเลสคือการแสดงออกด้วยกิริยามารยาทเท่านั้น แต่เราไม่รู้หรือว่ากิเลส
อันละเอียด... กิเลสอันละเอียดมันก็มีอยู่กับเรา

แล้วเวลาเราศึกษาขึ้นแล้ว มันปล่อยวางมันมีความเข้าใจ เราก็คิดว่ามันเป็นธรรม เห็นไหม มันเป็นโลกๆ ใจ กิเลส-อุปกิเลส อุปกิเลส ๑๖ ความว่างความปล่อยวางก็เป็น กิเลส มันเป็นความว่าง โอกาสความสว่างไสวก็เป็นกิเลส อุปกิเลส กิเลสอย่างละเอียด แต่เราไม่เข้าใจ พอไม่เข้าใจเราก็คิดว่าสิ่งนี้เป็นธรรมะ เนี่ยลัมละลาย ลัมละลายจากความ เป็นจริง ลัมละลายจากจิตที่เราจะพัฒนาขึ้นไป ลัมละลายมาอยู่ในเรื่องโลกๆ นี่เรื่องโลก นะ

จะบอกว่าความลัมละลายนี้มันเป็นสมมุติ มันเป็นสมมุติกฎหมาย มันเป็นนิติ กรรม มันเป็นพฤติกรรมที่ทางโลกเขาบัญญัติขึ้นมา เขียนเป็นกฎหมายบังคับใช้ในโลกร กัน เป็นสังคม แต่ความจริงความลัมละลายของเรานี้ลัมละลายของหัวใจ เห็นไหม ถ้ามัน จะไม่ลัมละลาย มันต้องมีการกระทำ ต้องมีการกระทำให้โลกียปัญญาเป็นโลกุตตร ปัญญา

โลกียธรรม โลกุตตรธรรม โลกียธรรม สิ่งที่เป็นนี้มันเป็นโลกียธรรม มันเป็นเรื่อง ของโลก เราลัมละลายจากธรรมะที่เป็นโลกุตตรธรรม แต่ในปัจจุบันนี้เราไม่ได้ ลัมละลาย เพราะสิ่งที่ลัมละลายนี้เป็นสมมุติ พอคนเราลัมละลายขึ้นมาเนี่ย พอเขาخذใช้ หรือเขาประนอนหนีเสร็จแล้ว เขาก็ขึ้นมาทำสิ่งที่ประโยชน์กับเขาได้ แต่เราเกิดเป็น มนุษย์เห็นไหม “มนุษย์สมบัติ” มนุษย์สมบัตินี้ได้มาด้วยยากมาก

การเกิดและการตาย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเคยเป็น เคยเป็น กระจาย เคยเสวยชาติ เคยตกนรกอเวจี เคยหมดเลยเห็นไหม ในใจขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้านี้เวียนว่ายตายเกิด

จิตเราก็เหมือนกัน ! การเวียนตายเวียนเกิด เราเคยเป็นสัตว์ เคยเป็นสิ่งต่างๆ มา เคยเป็นมาทั้งนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเคยเป็นมาเลย คุณดูอย่างเวลาองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปอยู่ป่าเลไลยก์ ช้างกับลิงที่อยู่ภูฏาก นั้นนะพระโพธิสัตว์ ณะ ช้างนั้นเป็นพระโพธิสัตว์ มาอยู่ภูฏากพระพุทธรูปเพื่อจะเป็นพระโพธิสัตว์

สิ่งที่เป็นพระโพธิสัตว์เห็นไหม นี่การเสวยชาติ แล้วการเกิด การตาย แม้แต่จิต หนึ่งมันยังเกิดตาย เกิดตายในวัฏฏะ เกิดตายในลุ่มๆ ดอนๆ ในวัฏฏะ แล้วเราเกิดเป็น

มนุษย์นี้มันแสนยาก สิ่งที่เกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก แล้วการเกิดเป็นมนุษย์ต้องประกอบไปด้วยสิ่งใด ต้องมีศีล ๕ ไง

“มนุษย์สมบัติ” ศีล ๕ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ผิดครอบครัวเขา ไม่กล่าวมุสา ไม่ดื่มสุราน้ำเมา สิ่งนี้คือมนุษย์สมบัติ ศีล ๕ นี้แหละมนุษย์สมบัติ

สิ่งที่มนุษย์สมบัติขึ้นมา เราเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมา มันเป็นโอกาสนะ สิ่งที่เป็นโอกาส เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราพบพุทธศาสนา พุทธศาสนานี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือคัมภีร์นะ มันเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์มาก มหัศจรรย์นี้สิ่งที่ใครจะรู้หรือคัมภีร์ใครจะรู้จริงสิ่งนี้ขึ้นมา มันเหมือนกับสุคติวิสัย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วทอธุระเลย “มันจะทำได้อย่างไร” ทั้งๆ ที่เตรียมพร้อมมาแล้ว “จะสอนเขาได้อย่างไร”

แต่สหชาติ เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างมาเป็นพระโพธิสัตว์เห็นไหม นางพิมพาปรารถนาเป็นคู่ นี้ก็พาสร้างบุญด้วยกัน เทวทัตก็ปรารถนาเป็นสิ่งที่คู่บารมีมา ก็สร้างบารมีมาด้วยกันเหมือนกัน สิ่งที่เราสร้างขึ้นมา พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ก็ปรารถนาเป็นพระอัครสาวก นี้ใจคือว่ามันสร้างมาเป็นทีมเลย ไม่ใช่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์เดียว นี้ผู้ที่สร้างมาเขาสร้างมาพร้อมกัน เขาสร้างมาต่างๆ กันมานี้

แต่สร้างมากสร้างน้อย สร้างมาต่างๆ การสร้างมา “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” เหตุที่สร้างมาไ้ เหตุที่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่งตั้ง พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย เบื้องขวา เนี่ยพระภิกษุติเตียน ตีเตียนมากกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ถ้าเอียง ถ้าจะตั้ง ตั้งโดยทางโลก ..นี้วิทยาศาสตร์ไ้ สิ่งที่เป็นโลกไ้ ล้มเหลว ล้มละลายทางธรรมเพราะไม่รู้ไม่เห็น บอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ถ้าเอียง ถ้าจะตั้งอัครสาวกต้องตั้งผู้ที่เข้ามาอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน คือพระปัญจวัคคีย์ ถ้าตั้งต้องตั้งปัญจวัคคีย์สิเพราะเป็นผู้ที่อาวุโส บวชก่อนแล้วตรัสรู้บรรลุมรรคก่อน บรรลุมรรคก่อนทั้งนั้น นี้โลกคิดกันไป เห็นไหม

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไม่ใช่” เพราะพระติเตียนมาก เพราะพระนี้วุฒิภาวะสูงต่ำต่างกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไม่ใช่ เราตั้ง

ตามเป็นข้อเท็จจริงของเขา เป็นสมบัติของเขา พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรเขา
 พรารถนาของเขามา แล้วเขาสร้างของเขามา เขาสร้างบุญญาธิการของเขามา พรารถนา
 เป็นอัครสาวก”

การสร้างมา เห็นใหม่ เพราะสร้างมา คุณิเวลาทำบุญ ถ้านุญกุศลที่ได้สูงที่สุดก็
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา พระ
 อรหันต์ สาวก สาวกะ แล้วก็พระอนาคาลงมาเรื่อยๆ นี่บุญญาธิการมันต่างกัน วุฒิภาวะ
 สูงต่ำต่างกัน นี่ตามข้อเท็จจริง

เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา มันก็เป็นบุญญาธิการของเรา ฉะนั้นเราเกิดมา
 นี่อันนี้ร้อยทรัพย์ ทรัพย์ของมนุษย์นี้สำคัญมากนะ ชีวิต.. ชีวิตความเป็นอยู่ ชีวะ.. ชีวะที่
 สืบต่อ

“ชีวิตนี่คืออะไร” พราหมณ์ถามพระสารีบุตร

พระสารีบุตรตอบ “ชีวิตนี่คือไออุ่น ชีวิตนี่คือพลังงาน”

ไออุ่นสมมุติสมัยพุทธกาล ไออุ่นคือพลังงาน ถ้าภาษาคือพลังงาน ชีวิตนี่คืออะไร
 ชีวิตนี่คือไออุ่น ไออุ่นตั้งอยู่บนกาลเวลา ตั้งอยู่บนอายุสืบต่อ นี่ชีวิตคือแค่นี้ เราถามว่า
 ชีวิตคืออะไร แต่เราไม่รู้หรือ ไม่เห็นชีวิตนี่คืออะไร สิ่งต่างๆ ชีวิตนี่คืออะไร

นี่สิ่งที่เป็นมนุษย์สมบัติ ชีวิตนี่คือจิต ปฏิสนธิจิตที่เกิดในไข่ของมารดา เกิดแล้ว
 เติบโตมาในครรภ์ ๙ เดือนแล้วคลอดออกมาเป็นเรา เป็นเราขึ้นมา นี่ คุณิ เรามีความ
 ศรัทธาความเชื่อในศาสนา เราออกประพฤติปฏิบัติ

“ภิกษุ” ภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร บวชโดยอุปัชฌาย์ บวชโดยธรรมวินัย นี่คือ
 สมมุติ ธรรมวินัยสมมุติเห็นใหม่ สมมุติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งธรรมวินัย
 บวชครั้งแรก “เอหิภิกขุ” บวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็บวชไตร
 สรณาคมนั้นแล้วก็มาอุบัติจิตตุดตถกรรม เวลาว่างสงฆ์หมู่ใหญ่ขึ้นมาองค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าก็วางเป็นระบบขึ้นมา

เราวชโดยสมมุติ จริงตามสมมุติ จะบอกว่า ถ้าล้มละลาย เราก็ต้องไม่มีสิทธิอะไรเลยสิ มันไม่ได้ล้มละลายในมนุษย์สมบัติ แต่มันล้มละลายในธรรมะไง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยทรัพย์นี่ เราล้มละลายเพราะอะไร เพราะจิตใจเราไม่มีความมั่นคง เมื่อจิตใจเรามันล้มละลายขึ้นมา ศึกษาธรรมกัน เห็นไหม “*ธรรมะเป็นธรรมชาติ สรรพสิ่งก็เป็นธรรมชาติ ความรู้สึกก็เป็นธรรมชาติ กิเลสก็เป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ศึกษาธรรมแล้วซึ่งใจมาก ซึ่ง.. มันมีความซาบซึ้ง*”

มันก็ชั่วคราว.. มันเป็นอนิจจังหมด.. มันไม่ใช่โลกุตตรธรรม! มันไม่ใช่สิ่งที่ปรารถนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นธรรมที่เราสร้างขึ้นมานี้ เนี่ยล้มละลาย ! จิตนี้ล้มละลาย !

ถ้าจิตไม่ล้มละลายทำอย่างไร จิตไม่ล้มละลายคือเราเห็นคุณค่าของเราก่อน เราต้องเห็นคุณค่าของชีวิตเราก่อน ถ้าเราไม่เห็นคุณค่าของชีวิตเรา ไม่เห็นคุณค่าของความรู้สึกอันนี้ เราจะไปปฏิบัติกันที่ไหน แล้วเวลาปฏิบัตินะมรรคผลของใคร มรรคผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา วางธรรมวินัยให้เราประพฤติปฏิบัติ แล้วเราไปศึกษาธรรม อ่านพระไตรปิฎกมันก็เป็นมรรคผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาไว้พระสารีบุตรเทศน์ไว้ในไตรปิฎกก็มีของพระสารีบุตร ยิ่งธรรมบทมีของพระปุลณมันตานีบุตร เทศนาว่าการกันมา แล้วเราไปศึกษานี้ธรรมของใคร ? เหมือนเราไปซื้อเทคโนโลยีมา ใช้เป็นหรือไม่เป็น ใช้เป็นก็เป็นประโยชน์ ใช้ไม่เป็นนะ เวลามันชำรุดหรือมันเสียหายขึ้นมา ใช้งานไม่ได้เลย เป็นทุกข์หมด

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เข้าใจหมดละ มรรคเป็นอย่างไรเข้าใจ เข้าใจเห็นไหม เข้าใจในโลกๆ เข้าใจคือสิ่งที่เราศึกษาเป็นปริยัติ เราไม่มีภาคปฏิบัติ แล้วถ้าภาคปฏิบัติเกิดขึ้นมา ถ้ามันเป็นผู้ล้มละลาย เพราะเอาจิตที่ล้มละลายไปประพฤติปฏิบัติธรรมกัน

“*ธรรมะ... นิพพานคือความว่าง นิพพานคือความสงบเย็น มันมีความเย็นกับความสงบเย็น*”

เราเข้าห้องแอร์มันก็เย็น... ไปอยู่บนขั้วโลกเหนือมันก็เย็น... แล้วมันเย็นจริงไหม
ละ

มันเย็น โดยอากาศอย่างหนึ่งนะ เย็นโดยอุณหภูมิในร่างกายเราก็คืออย่างหนึ่ง ใน
อุณหภูมิของร่างกายเราเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย อุณหภูมิในร่างกายถ้าปรอทวัดขึ้นสูงมาก
แล้วเวลาไปอยู่ในห้องแอร์ ช่างนอกมันเย็น แต่การเจ็บไข้ได้ป่วยมันเย็นด้วยไหม นี่ก็
เหมือนกันในเมื่ออุณหภูมิจากข้างนอกกับข้างใน ความเย็น.. เย็นที่ไหน เย็นจริงหรือเปล่า
“ธรรมะเป็นธรรมชาติ.. สัจธรรม...” พยายามจะเคลมๆ นี่ใจลี้มละลา ลี้มละลาหมดเลย

“เพราะสัจธรรม.. วิปัสสนา.. สัจจะวิปัสสนาให้ใช้ปัญญาใคร่ครวญ..” มันปัญญา
โลกๆ ปัญญาของเราที่ใช้ใคร่ครวญมันปัญญาโลกทั้งนั้น เพราะอะไร เพราะคิดมาจาก
โลก คิดมาจากเรา ปัญญาเกิดจากเรา เกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากสัตว์ผู้ข้อง จิตเป็นผู้ข้อง

ลี้มละลาหมด! มันลี้มละลาจากสัจจะความจริงนะ แต่ถ้าไม่ลี้มละลา.. ทาง
โลกเวลาเขาลี้มละลา เขามืดอายุความแล้ว เกร็ดคิดเขาก็หมดไปเป็นธรรมดา แต่ถ้าเขา
ทำขึ้นมาเขาจะเจริญเติบโตขึ้นมาได้ นี่มันเป็นเรื่องโลก สมมุติมันเปลี่ยนแปลงได้

แต่สำหรับเรา ชีวิตในปัจจุบันนี้เราจะไม่ได้ลี้มละลาจากมนุษย์หรือคน มนุษย์มี
ช่วงอายุขัยของมันไป แต่เราลี้มละลาจากสัจจะความจริง ลี้มละลาจากอริยทรัพย์
ลี้มละลาจากสัจธรรม เพราะเราไปมีมูมมองผิด เพราะเราเอาตัวตนเป็นที่ตั้ง เอาทิฐฐิ
มานะเราไปเป็นใหญ่ แต่มันไม่เป็นความจริง !

เอาทิฐฐิมานะ เอาความเห็นของเราไปศึกษาธรรม แล้วก็ยึดมั่นว่าธรรมะต้องเป็น
อย่างที่เราคาดหมาย ธรรมะต้องเป็นอย่างที่เราเห็น นี่ใจ เป็นอย่างที่เราเห็น มันก็เป็นโลก
ใจ นี่ลี้มละลามมาเพราะอะไร เพราะมันไม่มีเอกัคคตารมณ์ จิตมันไม่ตั้งมั่น มันไม่มี
สมาธิ ตัวสมาธินี้คือตัวที่ทำให้จิตมันคง ถ้าจิตมันคงขึ้นมา มันไม่ลี้มละลาขึ้นมาเห็น
ใหม่

เพราะมรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ใน
สัจธรรม ทุกข์ สมุทัย เห็นทุกข์ใหม่ เห็น ! ทุกคนทุกข์ ทุกคนร้องไห้ก็เห็นความทุกข์

ขึ้นมา เขาถึงพยายามจะหาความสุขกัน พยายามจะผ่อนคลายมัน นี่ทุกข์จริงหรือ ? นั่น
อาการของทุกข์ไม่ใช่ตัวทุกข์

ถ้าเป็นตัวทุกข์... ตัวทุกข์คืออะไร ทุกข์ คือ ชาติ ความเกิด ทุกข์คืออะไร ชาติปี
ทุกข์ ชาติความเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง สิ่งอื่นตามมาหมดเลย การเกิดและการดับนี่คือทุกข์
! แล้วการเกิดตัวนี่คือตัวทุกข์ ตัวการเกิดและการตาย การเปลี่ยนแปลงสภาพ นี่คือตัวทุกข์

แล้วอารมณ์ความรู้สึกทุกข์มันจรมา ความโศกาะ ปรีเวทะ ต่างๆ มันจรมาทั้งนั้น
เราไปเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นความทุกข์ เราก้ไปเห็นแต่อารมณ์ความรู้สึกเราเป็นความทุกข์
แต่อารมณ์ความรู้สึกมันเปลี่ยนแปลงนะ เดียวก็สุข เดียวก็ทุกข์ เดียวก็พอใจ เดียวก็ไม่
พอใจ นี่คืออารมณ์ความรู้สึก ! แล้วสิ่งใดเป็นที่รองรับมันละ สิ่งทีรองรับความรู้สึกมัน
อยู่ที่ไหน

นี่ไง ไม่เห็นทุกข์ เห็นแต่อาการของทุกข์

เห็นแต่สิ่งต่างๆ เห็นแต่ความเจ็บปวดแสบร้อน แล้วระลึกได้ตั้งแต่เป็นเด็กมาแล้ว
นั่น แต่ไม่รู้หรือว่าสิ่งที่เป็นเด็กมาสิ่งนี้เป็นทุกข์ สิ่งที่มีอำนาจวาสนาทุกข์ยากต่างๆ นี่
มันมาจากไหน ก็มันมาจากกรรม มันมาจากสิ่งที่เราสร้างมา สิ่งที่เราสร้างมาทั้งนั้น คุณ
เวลาพระเจ้าปฏิบัติในสมัยพุทธกาล เอตทัคคะ ๘๐ องค์ ทำไมไม่เหมือนกัน เป็นพระ
อรหันต์ก็ยังมีคุณภาพสิ่งต่างๆ อำนาจวาสนาก็ต่างกัน

แม้แต่พระอรหันต์ ความสะอาดบริสุทธิ์ของพระอรหันต์ต้องเท่ากันนะ แล้วถึง
ที่สุดแล้ว โสดาบัน สกิทากา อนาคา พระอรหันต์ ขณะจิตเหมือนกัน ! เหมือนกันเลย !

พระอัครสาวกไซ้ใหม่ พระอัครสาวกเบื่องซ้าย เบื่องขวา สาวก สาวกะ แล้วก็องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ความสะอาดบริสุทธิ์เท่ากันนะ แต่อำนาจวาสนาบารมีที่
สร้างมาต่างๆ กัน เพราะเหตุที่สร้างมันต่างกัน มันเป็นจิตเป็นนิสัยไซ้ใหม่ สิ่งที่เป็นจิต
เป็นนิสัยเป็นเรื่องของใจนี้มันแตกต่างกัน

มันแตกต่างกัน เพราะมันเห็นชัดเจนในเรื่องของกรรม นี่เราสร้างบุญญาธิการมา
สร้างบุญมานะ.. ถ้าไม่สร้างบุญมานั้นจะไม่มีศรัทธาความเชื่อ มันเหมือนกับสุคติวิสัย
เหมือนของเราเนี่ย คุณติพอพูดถึงมรรคผลนิพพานนี้ทุกคนหัวเราะเยาะนะ แม้แต่คนรัก

สวรรค์ เขาก็ไม่เชื่อกันแล้วนะว่ามีนรก มีสวรรค์ การเกิดก็มีชาตินี้ เกิดมาเป็นเราแล้วนี่ก็
เสพสุข เรามีความสุขเราต้องแสวงหาสิ นี่ก็คือความสุขของเรา เกิดมาแล้วต้องแสวงหา...

มันสุขจริงหรือเปล่า ? มันสุขเพราะว่าถ้าเราอายุยังน้อยอยู่ ชีวิตเราคิดว่ายาว
ไกล เรายังเสพสุขได้ แล้วอายุมากขึ้นมาสิ มันวิตกกังวลว่าเราตายแล้วไปไหน มันจะตาย
จริงหรือเปล่า มันจะสุขจริงไหม คนเราบอกว่าเขาจะเอาเข้าหลักประหาร มันมีความสุข
ไหม ? จะเอาเข้าหลักประหาร จะเที่ยวอย่างไรก็ได้ จะเสพสุขอย่างไรก็ได้ เดี่ยวเย็นนี้ต้อง
ประหารทิ้ง คนนี้ต้องประหารเย็นนี้ ข้าวยังกินไม่ได้เลย.. เวลามันจะตายมันกลัวตาย
ทั้งนั้นแหละ

แต่เนี่ยเพราะมันคิดว่าความตายยังอยู่อีกหลายร้อยชาติไป มันจะอยู่ค่าไฟไป มันก็
เลยคิด มันเพลิดเพลิดไป นี่ก็เลสมันหลอกนะ ก็เลสมันหลอกให้เราเพลิดเพลิดกับชีวิต
ให้มันล่องไปวันๆ หนึ่ง วันคืนล่องไปๆ มันหลอกไปอย่างนี้ แล้วถ้ามันเป็นความจริง
ขึ้นมาละ ความจริงขึ้นมา เราต้องตั้งเป็นปัจจุบันเดี๋ยวนี้ อะไรมันสุข อะไรมันทุกข์ สิ่ง
ที่มันสุขมันทุกข์ มันทุกข์มาจากไหน ! เรื่องการแสวงหาหน้าที่การงานมันเป็นสิ่งที่เป็น
ภาระหน้าที่เท่านั้น

ความสุขจริงๆ ความทุกข์จริงๆ มันไม่ได้อยู่ที่นั่น มันอยู่ที่ใจ มันอยู่ที่สิ่งที่แบก
รับภาระ เพราะมีเรา.. มีเราแล้วก็ต้องมีชีวิต มีชีวิตที่มีคุณค่า มีเรามีชีวิตขึ้นมา ชีวิตนี้มัน
ต้องดำรงสืบต่อไป.. “พลังงานตั้งอยู่บนไออุ่น ไออุ่นตั้งอยู่บนกาลเวลา” มันสืบต่ออยู่
สืบต่ออยู่จนหายใจเข้าแล้วไม่หายใจออกนี่ตายนะ หายใจเข้ามันซ็อกตายเลย เวลาคนที่
ซ็อกที่เดียวตาย ตายแล้วไปไหนละ ตายแล้วก็ไปตามบุญตามกรรม ตามบุญตามกรรม
มันไปแล้วมันจะพบสิ่งที่เราสมปรารถนาไหม

นี่เหมือนกันในปัจจุบันนี้เราเกิดมาพบพุทธศาสนา เราถึงต้องเห็นคุณประโยชน์
ตรงนี้ ถ้าเราเห็นคุณประโยชน์แล้วเรามีศรัทธาความเชื่อขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติกัน
นั่งสมาธิภาวนา เราน้อมกายถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขณะที่เรานั่งสมาธิ
เขาทำบุญตักบาตรกันนั่นเป็นอาหารนะ เพื่อดำรงหล่อเลี้ยงชีวิต แต่ของเรานี้เป็น “บุญ
กิริยาวัตถุ” กิริยาของเราถ้าเราอยู่ในที่รโหฐานของเรา เราจะดำรงชีวิตยังก็ได้ แต่ใน

ปัจจุบันนี้เรานั่งสมาธิภาวนา เราเอากายของเราเนื้วกายของคัมภีร์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันสงบขึ้นมามันก็ยิ่งผลบุญมากขึ้นไป

ถ้ามันไม่สงบขึ้นมา คุณติ เวลาเขาเอาดอกไม้ธูปเทียนถวายพระทำไมเขาได้บุญล่ะ แล้วเราเอาตัวเราทั้งตัวถวายพระ มันจะได้บุญไหม ? ในการประพฤติปฏิบัติเขาไปเที่ยวเตร่กัน หากความสุขของเขานั้นมันเรื่องของเขา แต่ของเรา เราหาบุญกุศลของเรา เพราะเรามีปัญญาของเรา

ถ้าจิตเริ่มมีหลัก มีความมั่นคงขึ้นมา แล้วมันตั้งสติ ตั้งสติกำหนดพุทโธให้ได้ พุทโธๆ กำหนดให้จิตสงบขึ้นมา ทำไมมันถึงไม่สงบ.. จิตไม่สงบเพราะอะไร จิตไม่สงบมันอยู่ที่คนนะ อานาจาสนามากหรือน้อย ทำได้ง่ายหรือทำได้ยาก แล้วถ้ามันสงบคราวนี้คราวหน้าสงบอีกไหม ถ้าคราวหน้าไม่สงบมันมีเหตุโต้แย้งอย่างไร

เราต้องหาเหตุผล ภาคปฏิบัตินี้ต้องหาเหตุผลนะ ไม่ใช่ว่านั่งปฏิบัติ.. เราไม่ใช่หุ่นยนต์นะ หุ่นยนต์นะเสียบปลั๊กมันก็ทำงานทันที จิตก็เหมือนกัน จะเอาสมาธิ.. เป็นหุ่นยนต์ นั่นความคิดใจ วิทยาศาสตร์ นี่ไงสิ่งที่มันล้มละลาย ล้มละลายจากกรรมะ

คิดเป็นเรื่องโลก โลกเป็นอนิจจัง วิทยาศาสตร์เป็นอนิจจัง สสารต่างๆ มันแปรสภาพตลอด พลังงานที่เกิดขึ้นมานี้เราแสวงหาขึ้นมา คุณติเรามีใคร เราปั่นพลังงานออกมาใช้ มันต้องเก็บไว้ มันต้องรักษาไว้ โขลาเซลล์ดึงพลังงานมาจากแสงแดด มันต้องเก็บเอาไว้ได้ มันก็ต้องใช้ไปเป็นธรรมดา มันไม่มีอะไรคงที่ซักอย่างหนึ่ง

นี่ไง “กรรมะเป็นธรรมชาติ สภาวะธรรมเป็นธรรมชาติ” มันก็เป็นธรรมชาติ พลังงานมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันก็เป็นธรรมชาติ การเกิดการตายมันก็ธรรมชาติ กรรมะก็เป็นธรรมชาติ มันก็เวียนตายเวียนเกิดกันอยู่นั่น นี่ไง นี่เพราะอะไร เพราะจิตมันล้มละลาย มันเลยไปเห็น ไปเข้าใจกรรมะเป็นสภาวะ สภาวะเป็นอย่างที่เห็น เป็นสภาวะกรรมะของโลก มันแปรสภาพอยู่ตลอดเวลา

แต่ถ้ากรรมเหนือโลก มันเหนือสังขารม สังขารม... ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นอริยสัจ แล้วจิตนี้มีกลิ่นออกมาจากสังขารม แล้วสังขารมมันจะเกิดขึ้นมาจากจิตที่มันมีวิฤทธิภาวะ จิตที่มีวิฤทธิภาวะนี้พยายามตั้งขึ้นมาให้เห็นการเปลี่ยนแปลง เห็นสิ่งที่มัน

พยายามทำความสงบ แต่มันไม่สงบเพราะอะไร มันไม่สงบเพราะมันลัมละลาย ลัมละลายจากสมาธิ ลัมละลายจากสังขาร เพราะมันเป็นมรรค ๘ ปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบ สมาธิชอบ สติชอบ นี่คนมันจะมีจุดยืนที่มันจะเริ่มก้าวเดินไป จากสิ่งที่มัน ลัมละลาย คนลัมละลายนี้มีทรัพย์สินไม่ได้นะเขายึดหมดนะ

นี่ก็เหมือนกันคนลัมละลาย จิตมันลัมละลาย มันจะรู้สึกธรรมะได้อย่างไร มันก็อาศัยธรรมะพระพุทธเจ้าเกาะไว้ไง พระพุทธเจ้าบอกว่านิพพาน.. สิ่งที่นิพพานเห็นใหม่ “นิพพานๆ เป็นความว่าง นิพพานเป็นเมืองแก้ว” มันก็คาดหมายกันไป...

เมืองแก้วมันใสมันก็คู่กับขุนตังนั่น สิ่งต่างๆ มันมีของกลุ่มคน มันเป็นไปไม่ได้ ! สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ !

แล้วสิ่งที่เป็นไปได้นั้นอยู่ที่ไหน... สิ่งที่เป็นไปได้นั้นอยู่ที่ใจที่จะไปรู้นี้ไง ธรรมะแท้ๆ นี่มันสัมผัสด้วยใจนะ สัมผัสด้วยความรู้สึกอันนี้ พระไตรปิฎกเป็นกระดาษ นะ กระดาษเปื้อนหมึก ! โรงพิมพ์เรียงพิมพ์ผิด ความหมายผิดหมด ! กระดาษเปื้อนหมึก ในตู้พระไตรปิฎกไม่มีชีวิต ! ไม่มีตัวธรรมะ เป็นตัวอักษรสื่อธรรมะให้มนุษย์ ให้สัตว์ โลกเข้าไปศึกษา ศึกษาแล้วค้นคว้าเป็นปริยัติ ! เป็นปริยัติถ้าไม่ปฏิบัติไม่มีโลกุตตรธรรม ไม่มีปฏิบัติ ! ไม่มีความรู้แจ้ง ความรู้อย่างนี้เป็นความรู้โลกๆ รู้แบบคนลัมละลาย

จิตมันลัมละลายแล้วมันก็ไปศึกษาธรรมมา อาศัยเกาะสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นสังขารอันนั้น มันถึงบอกว่า ธรรมะเป็นธรรมชาติเพราะมัน คาดหมาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกในธรรมนั้น ในพระไตรปิฎกนั้นว่าเป็น ปุณฺณพหุมาธิหรือคั่น ให้สังขารเกิดขึ้นมาจากหัวใจ ให้ความสัมผัสเป็นสันทิฏฐิ โภโก เป็นปัจเจกตั้ง มันจะเป็นสังขารความจริงขึ้นมา แต่เราไปศึกษาแล้วก็ไปยึดกรอบยึด ระเบียบนั้นว่าเป็นเป้าหมาย เราไปศึกษาธรรมในพระไตรปิฎกใช้ไหม.. “ต้องเป็นอย่าง นั้น ! เป็นพุทธพจน์ !”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในพุทธพจน์นั้นแหละ บอกว่า “ธรรมที่ เราแสดงไว้ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์นี้มันเหมือนใบไม้ในกำมือ แต่สังขารความจริง สิ่งที่เป็นสังขารความจริงที่เป็นธรรม โลกุตตรธรรมนี้มันเหมือนใบไม้ในป่า”

ถ้าใบไม้ในป่า ในเมื่อใจของเรามันเป็น ใจเราสัมผัสความจริงที่มันรู้จริงขึ้นมา มันเหมือนธรรมที่เป็นอยู่ในป่า ใบไม้ในป่าที่มันหลากหลายกว่าพระไตรปิฎก เยอะแยะนัก! แต่ให้มันเป็นความจริงเถิด เราจะรู้เลยว่าความจริงของเราที่มันเป็นขึ้นมา มันเป็นความจริง

แต่ถ้าจิตเรามันไม่มีลักษณะ มันล้มละลาย ล้มละลายนี้มันไม่เป็นความจริงของเรา สิทธิของผู้ล้มละลายจะถือครองทรัพย์สินไม่ได้ สิทธิของจิตที่มันไม่มีวิฤทธิภาวะ มันจะรู้จักความจริงไปได้อย่างไร มันก็อาศัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาศัยว่าธรรมนั้นเป็นความว่าง ว่างก็สร้างความว่าง ก็คือเป็นอุปกิเลส โอภาส.. สว่างไสว .. ความว่างต่างๆ มันก็เป็นกิเลส มันเป็นอุปกิเลส กิเลสอันละเอียด แต่เราไม่เข้าใจเพราะเราวิฤทธิภาวะไม่มี ในเมื่อจิตมันล้มละลายนี้มันทรงตัวเองไม่ได้เพราะเป็นผู้ล้มละลาย มันก็ต้องอาศัยธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม

แต่ถ้าเราพยายามจะทำจิตของเราให้มีหลักมีเกณฑ์ ทำความสงบเข้ามาก่อน “สมถวิปัสสนา” ถ้าเป็น สติ สมาธิ ปัญญา ความเป็นสติ สมาธิ ปัญญา นี้เป็นมรรค ๘ แต่ถ้าในกรรมฐานของครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่มั่นเวลาท่านเทศน์ เทศน์ตั้งแต่สมาธิขึ้นไปเลย เพราะสตินี้เป็นพื้นฐาน ในเมื่อเราเป็นชาวพุทธ เรามีศรัทธา มีความเชื่อ เราหวังมรรคหวังผล หวังพ้นจากทุกข์ ในเมื่อคนหวังพ้นจากทุกข์มันต้องเตรียมตัวเตรียมตน

การเตรียมตัวเตรียมตน จิตที่มันคิดสิ่งที่ไม่ดี คิดออกนอกกลุ่มนอทาง มันเป็นมโนกรรม มันเป็นกรรม เป็นสิ่งที่ เป็นมโนกรรม เป็นพระไม่ทำอาบัติ ไม่สิ่งต่างๆ อาบัติ จิตไม่มี จิตไม่มีอาบัติ แต่อาบัติการกระทำมี สิ่งที่ทำผิดนี้เป็นอาบัติหมด ปาณาติปาตา.. พรากของเจียวเป็นอาบัติทั้งนั้นแหละ อาวุโสกันแต่ทำสิ่งต่างๆ วัตรต่างๆ ข้อวัตรปฏิบัติ ถ้าไม่ทำอาบัติทุกกฎ นี่อาบัติเกิดจากการกระทำ

แต่ความคิดมีอาบัติไหม ถ้าเป็นความคิดไม่มีอาบัติ มันไม่มีอาบัตินะ ถ้ายังไม่ได้ทำ คิดแล้วไม่ได้ทำไม่เป็นอาบัติ สิ่งที่ไม่เป็นอาบัติเพราะอะไร เพราะความคิดกิเลสในหัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สุดยอดของศาสดา เพราะรู้ว่าไม่มีใครควบคุมความคิดของตัวเองได้หรอก ถ้ามันไม่เริ่มต้นปฏิบัติ ไม่มีใครควบคุมความคิดของตัวเอง

ได้ มันถึงเป็นผู้ลี้มละลาย ! เพราะมันจินตนาการ มันคาดมันหมาย มันปฏิบัติธรรมคั่นเดา
 ธรรมไปตลอด มันลี้มละลายมันถึงต้องอิง อิงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ในเมื่อเรากำหนดพุทโธๆ ขึ้นไป หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ “รูป รส กลิ่น
 เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร” ความคิดมันมีค้นหาความทะยานอยาก
 กระตุ้น แล้วเวลากระตุ้นขึ้นมา มันไปบูชาใคร มันไปบูชาอวิชา บูชามาร บูชาที่ไหน
 บูชามารที่กลางหัวใจของเรา

ภวาสวะคือ ภพ คือ ฐานะ ไม่ใช่ความคิดนะ ภพ คือ ปฏิสนธิวิญญาณ “จิตเดิมแท้
 นี้ส่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้น
 กิเลส” จิตเดิมแท้ที่ คือ ตัวภพ ! จิตเดิมแท้ที่ คือ ตัวที่ตั้ง เห็นไหม จิตเดิมแท้ที่ ตัวภพนี้

ความคิดนี้มาจากไหน นี่ความคิดมาจากที่นั่น แล้วมารบูชาใคร.. บูชาอะไร นี่ใจ
 รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมารเป็นพวงดอกไม้แห่งมาร... นี่ความคิดมันควบคุม
 ไม่ได้ใจ แต่ถ้าเราพุทโธๆ ด้วยสติสัมปชัญญะ พุทโธๆ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา มันปล่อย
 หหมด มันปล่อยความคิดหมด **ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ** สมาธิมันจะลึกซึ่ง
 ต่างกันขึ้นไป มันเป็นสมาธิลึกซึ่งต่างกัน แต่รักษาไม่เป็นก็ลี้มละลายอยู่วันยังค่ำ

แม้แต่มีเงินมีทองใช้ไม่เป็นรักษาไม่เป็น มันก็ลี้มละลาย แต่ถ้าไม่ลี้มละลาย ถ้า
 มันมีสติสัมปชัญญะ เราใคร่ครวญของเราบ่อยครั้งเข้าๆ นี่ทำไม่เป็นสมาธิ.. แล้วทำไม
 มันเสื่อม.. สมาธิขึ้นมาได้ก็ง่ายก็หายก็ง่าย มันมีเหตุผลอะไร “เหตุผล” เราแสวงหา
 เหตุผลของเรา ตั้งแต่ตื่นนอนขึ้นมาเราดำรงความคิดอย่างไร เราใช้ชีวิตของเราอย่างไร
 แล้วในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้วางไว้อย่างไร แล้วจริตนิสัยการ
 กระทำเป็นอย่างไร เราเทียบเข้ามาสิ เราเทียบเข้ามาของเรา แล้วเราหาเหตุหาผล มันจะ
 เห็นเหตุเห็นผล

ถ้ามีสติสัมปชัญญะ เรากำหนดพุทโธนี้มีเหตุมีผลของมัน ถ้าเรากำหนดอย่างนี้
 ด้วยความมั่นคงของเรา กิเลสมันจะสอดเข้ามาไม่ได้ ถ้าคนทำสมาธิจนคล่องแคล่วแล้ว
 ขำนาญในวสี ขำนาญในการเข้าการออก กิเลสจะสอดเข้ามาไม่ได้ ในเมื่อกิเลสสอดเข้า
 มาไม่ได้ นี่ใจ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงแห่งมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันจะเสียบ

เข้ามาไม่ได้ เพราะอะไร เพราะเราเห็นคุณเห็นโทษของมัน ถ้ามันสอดเข้ามา ถ้าเราเชื่อ มันเราก็ภาวนาได้ยาก แต่ถ้าปัญญามันทัน มันไล่ต้อนทัน มันก็เข้าได้ง่าย

การเข้าได้ง่ายมันอยู่ที่การกระทำของเรา นี่ไง ถ้าชำนาญในวสี ปัญญาอบรม สมาธิก็เหมือนกัน ถ้าชำนาญในวสีสมาธิมันอยู่กับเรา วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ “จิตตั้งมั่น” พอจิตตั้งมั่นนี้มันพ้นจากการล้มละลาย ถ้าพ้นจากการล้มละลาย ผู้ที่ไม่ล้มละลายนี้สิทธิของมนุษย์ เราในความเป็นมนุษย์ไม่ล้มละลาย เพราะเราเป็นมนุษย์จริงๆ เราตายเท่านั้นเราถึงจะแปรสภาพ

แต่ธรรมดา เราเกิดมาชาติหนึ่งเราศึกษาธรรม เราต้องการธรรมะ นี่เราต้องการ ธรรมะต้องการหลุดพ้น ถ้าไม่มีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเกิดและการตายจะมีกับเราตลอดไป เพราะการเกิดการตายจากความคิด ความคิดเกิดขึ้นมา ความคิดหนึ่งนั่นก็ภพชาติหนึ่ง ความคิดขึ้นนั่นมโนกรรม กรรมต่อกาย คิดแล้วคิดซ้ำ คิดบ่อยครั้ง คิดจนเป็นจริตเป็นนิสัย ต่อย้ำความคิดตัวเอง

แต่เวลาเราเกิดมาตายไป ความคิดตกผลึกมา ไปเกิดตามอำนาจวาสนามานุญกุศลที่สร้างขึ้น คิดดีไปเกิดดี คิดชั่วไปเกิดชั่ว นั่นมันสืบต่อ ต่อเนื่องเป็นวัฏฏะไปแล้ว แต่ในปัจจุบันนี้เราย้อนกลับมาในปัจจุบัน เราจะแก้กันที่นี้ เราจะแก้กันที่ภวาสวะ แก้กันที่ภพนี้ ถ้าแก้กันที่ภพนี้ ถ้าเรารักษาด้วยความมั่นคงของเราขึ้นมาได้ จิตตั้งมั่น จิตภวาสวะ ตัวภพนี้มันจะตั้งมั่นขึ้นมา มันจะมีเหตุมีผลของมัน มันไม่ใช่ล้มละลาย

จิตล้มละลาย หมายถึงว่า มันไม่มีวุฒิภาวะ ไม่มีวุฒิภาวะมันจะเข้าถึงธรรมไม่ได้ ในเมื่อเกิดปัญญาขึ้นมา มันก็ปัญญาโลกียปัญญา แต่โลกียธรรม โลกียธรรม คือ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ที่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาตินี้ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติ.. มันก็แปรปรวน มันก็เป็นไป นี้โดยธรรมชาติ ธรรมชาติมีอะไรคงที่ ชีวิตยังไม่คงที่ ทุกอย่างไม่คงที่

แต่อกุปปธรรมมั่นคงที่ อกุปปธรรม... โสดาบันคงที่ สกิทาคาคงที่ อนาคาคงที่ พระอรหันต์คงที่ คงที่ในวุฒิภาวะที่มันเจริญเติบโต เจริญเติบโตเห็นใหม่ คุณลักษณะจิตที่มันเปลี่ยน มันเปลี่ยนอย่างไร โสดาบัน สกิทาคา อนาคา ถ้าขณะจิตที่มันไม่มี... ขณะจิตที่มันไม่มี มันเป็นไปไม่ได้หรอก คุณติเราเป็นหนี้เห็นใหม่ เราใช้หนี้ด้วยเงินก็ได้ ใช้หนี้ด้วย

สิ่งของก็ได้ เราใช้หนี้แล้วเจ้าหนี้ได้รับมูลค่าหนี้ เพราะได้รับมูลค่าหนี้ไปมันถึงพ้นจากหนี้

ขณะจิตที่มันเปลี่ยน คุณติ ขณะลัมละลายขึ้นมา เราลัมละลายใช้ใหม่ เราลัมละลายเพราะสิทธิเรากระทำเสียหาย แต่พอหมดอายุของมันเราก็กลับมาเป็นปกติ แต่ถ้าจิตมันไม่ตั้งมั่น จิตมันไม่มั่นคง เราจะออกแสวงหาสิ่งที่เป็นโลกุตตรธรรมได้อย่างไร จิตที่มันจะเป็นสมาธิ มันจะพ้นจากความลัมละลาย

ลัมละลายขึ้นมา พอพ้นจากการลัมละลายมันพร้อม ถ้ามีสมาธิเป็นพื้นฐาน แล้วเราออกใช้ปัญญา มันจะเห็นผลต่าง ผลต่างจากโลกีย์ปัญญา โลกีย์ธรรม กับผลต่างของโลกุตตรปัญญา โลกุตตรธรรม ผลต่างเกิดจากใคร ! ผลต่างเกิดจากจิตอย่างเดียว ถ้าจิตไม่มีสมาธิ มันจะเป็นโลกียะหมด จิตเป็นสมาธิถ้าไม่มีวิฤติภาวะ.. ถ้ามีวิฤติภาวะจิตที่เป็นสมาธิ ฤทธิชี้โพรเขาเป็นสมาธิมาก่อนแล้ว แม้แต่อาฬารดาบส เจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับอาฬารดาบสได้รับการประกันแล้วว่า ได้สมบัติ ๘ นี้มีสมาธิอยู่แล้ว

สมบัตินี้ก็เป็นสมาธิเหมือนกัน แต่เป็นสมาธิที่มันมีกำลัง ที่มันมีฤทธิ์มีเดชมีพลังงานของมัน ที่มันขับเคลื่อน มันเป็นฌานโลกีย์ แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ เพราะเป็นฌานสมบัติของอาฬารดาบส พอมันคลายออกมามันก็เป็นเรื่องปกติ พอปกติก็ลัมละลายไป ไม่เข้าถึงธรรม พ้นเข้าถึงโลกุตตรธรรมไม่ได้ เพราะเป็นผู้ลัมละลาย ไม่มีสิทธิ !

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อค้นขึ้นมาเอง ตั้งแต่คืนเดือนเพ็ญเห็นใหม่ กลับมานั้นอาหารของนางสุชาดา แล้วเริ่มเข้าอานาปานสติกำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออกต่างๆ เข้ามาจนจิตนี้พ้นจากโลก พ้นจากความลัมละลาย เห็นใหม่ บุญเพนิวาสานุสติญาณ อดีตชาติ ย้อนข้อมูลเข้าถึงฐานข้อมูลของใจของตัวเอง แล้วเข้าถึงแรงขับ แรงขับถ้าไม่ได้ทำฐานข้อมูลอันนี้ มันจะเป็นจุดอุปาทาน จิตมันจะเกิด ยังมีแรงขับยังต้องไปอีก จนเข้าถึงอัสวัคชญาณ

นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปชำระกิเลส ชำระกิเลสให้หมดนี่ใจ ถึงธรรมทั้งแห่ง เอโกธัมโม สิ่งที่เป็นหนึ่งเดียว สิ่งที่เป็นนิพพาน หนึ่งไม่มีสอง นี่จิตที่หนึ่งไม่มีสอง หนึ่งไม่มีสองมาจากไหน แล้ววางธรรมอย่างนี้ไว้ แล้วถ้าปัญญาเราจะ

เกิดขึ้นมา ถ้ามันสงบเข้ามา แต่ถ้าไม่มีวิฤทธิภาวะ มันไม่ออกแสวงหา เพราะอะไร เพราะขณะที่มันทำเป็นปัญญาอบรมสมาธิ หรือกำหนดพุทโธๆ ขึ้นมา

ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา มันเห็นการกระทำอย่างนั้นว่าเป็นวิปัสสนา นี่ผู้ที่ลัมละลายเวลาเขาสอนกัน เขาสอนว่าสิ่งที่เราใช้ปัญญาใคร่ครวญนามรูป ใคร่ครวญสังขารธรรม ว่าสิ่งนี้เป็นวิปัสสนาใจ มันเป็นวิปัสสนาเพราะจิตมันลัมละลายอยู่แล้ว วิปัสสนามันก็วิปัสสนาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่มีวิฤทธิภาวะที่มันจะครองทรัพย์ได้ มันไม่มีวิฤทธิภาวะที่มันจะเข้าถึงธรรมได้ แต่ความเข้าใจของผู้ลัมละลายของจิตที่มันลัมละลาย มันถึงเป็นภาวะแบบนั้น

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ท่านเคยลัมละลายนะ ทุกคนเป็นอย่างนี้หมด คุณิตี คุณิตี เจ้าชายสิทธัตถะ ได้สมาธิจากอาหารคาบสเห็นใหม่ การันตีแล้วก็ไม่ใช่ แล้วจะไปทางไหนดีเพราะไปทดสอบมาหมดแล้ว สุดท้ายก็คิดถึงที่โคนต้นหว้า คิดถึงอำนาจวาสนาของตัว กลับมาฉันอาหาร กลับมาทำอานาปานสติ แล้วกลับมาใช้บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตุปปาตญาณ อาสวักขยญาณ เป็นวิชา ๓

วิชา ๓ นี้พ้นจากกิเลสไป พ้นจากกิเลส ชำระกิเลส ฆ่ากิเลสหมดนี้ไม่ใช่ลัมละลาย แล้วเข้าถึงมันเป็นความจริง ถึงมีโลกียธรรม โลกุตตรธรรม ถึงแบ่งแยกได้ว่าสิ่งใดเป็นโลก สิ่งใดเป็นธรรม ถึงมาเทศน์ปัญจวัคคีย์ “*เทวมะ ภิกขะเว ทางสองส่วนไม่ควรรเสพ*”

กามสุขัลลิกานุโยค คือเสพสุขอยู่ในฉานสมาบัติ อยู่ในสมาธิ มันมีความสุข เสพสุขอย่างนั้นก็ผิด

อัตตakilมถานุโยค การทรมานตนต่างๆ มันก็ผิด

มัชฌิมาปฏิปทา นี้มัชฌิมาปฏิปทาของใคร นี่ทางสายกลาง ทางสายกลางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” มันไม่ใช่มัชฌิมาปฏิปทาของผู้ลัมละลาย ลัมละลายมันลัมละลายอยู่แล้วไม่มีทรัพย์สมบัติสิ่งใดอยู่แล้ว มัชฌิมาปฏิปทาของมันก็คือไม่ต้องทำอะไรเลยใจ

“*นิพพานเป็นความว่าง.. นิพพานเป็นความว่าง.. ว่างกันหมดเลย..*”

ว่างคู่กับไม่ว่าง ความว่างนี้มันเป็นสมมุติ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า “ความว่าง” แต่ความว่างของครูบาอาจารย์เรา มันได้ทำ ได้เห็นเท็จจริงมาแล้ว ฟ้นจากการเป็นผู้ล้มละลายแล้วสืบต่อ โสดาบัน สกิทาคา อนาคตา จนถึงที่สุด มีเหตุมีผลนะ เพราะอะไร เพราะเป็นความจริง มันเป็นความว่าง ความว่างเพราะจิตมันว่าง ว่างจากนอกว่างจากใน

แต่ความจริงของเรามันไม่ว่าง เรารู้ว่าว่าง มันมีผู้รู้อยู่ มันมีความจริงอยู่ ความว่างขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความว่างของครูบาอาจารย์ “สุญญตา” สุญจากกิเลสก็ได้ สุญเป็นหนึ่งใน สุญเป็นความว่างก็ได้

แต่เพราะผู้ที่มีทรัพย์สมบัติไม่ใช่ผู้ล้มละลายพูดสิ่งใดมาก็ถูกหมด เพราะเขามีสมบัติของเขา แต่เราเป็นผู้ล้มละลาย เราไม่มีสมบัติอะไรของเราเลย แต่เราอ้างอิงสมบัติของเขา แล้วเป็นผู้ล้มละลายนี้มันสิทธิการครอบครองไม่มี สิทธิการครอบครองสมบัติไม่มี สิทธิการกระทำไม่รู้ เพราะเป็นผู้ไม่มีสิทธิการกระทำ แล้วมันจะมีสิทธิได้สมบัตินั้นมาได้อย่างไร

แต่ถ้ามันเข้าใจสังขารเหมือนครูบาอาจารย์ที่ท่านทำจริง มันต้องก้าวเดิน.. ก้าวเดินด้วยการตั้งสติ แล้วทำจิตให้สงบเข้ามา ถ้าสงบเข้ามามันจะว่างขนาดไหน ว่างออกมาแล้วมันก็เสื่อม มันเป็นเรื่องธรรมดา คนที่ประพฤติปฏิบัติมันเป็นธรรมดานะ เราโตขึ้นมาทุกคนเป็นเด็กมาก่อนแล้วก็ป็นวัยรุ่น แล้วถึงเป็นวัยทำงาน สุดท้ายเป็นวัยแก่เฒ่า วัยชรา ทุกคนผ่านหมด ทุกคนต้องผ่าน ชีวิตมันเติบโตมานี้มันผ่านวัยเด็กมาทั้งนั้น ใครไม่เกิดจากท้องแม่ ใครไม่เป็นเด็กมาก่อน ใครไม่เติบโตมา แล้วใครไม่แก่ชราภาพไปมันเป็นไปได้ไหม

เหมือนกัน ! จิตที่เป็นโลกุตตรธรรมมันก็เกิดมา มันต้องพัฒนาการของมันขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำมาอย่างนี้ ครูบาอาจารย์ทุกองค์ก็ทำมาอย่างนี้ ในเมื่อทำมามันเจริญเติบโตมา มันผ่านวัยมา เราเป็นเด็กมานี้มันปฏิเสธความเป็นเด็กได้ไหม แต่เวลามันผ่านมาแล้ว มันผ่านมาแล้วนี่เราถวิลหาความเป็นเด็กใหม่ มันผ่านมาแล้วนี่เป็นผลของวิภูฏะใจ แต่จิตมันเคยแก่เคยเฒ่าไหม จิตนี้มันเคยพอไหม มัน

ต้องการสิ่งใด มันต้องการเสพสุข มันต้องการแสวงสิ่งใดมันเคยอึดเคยพอไหม มันไม่เคยอึดไม่เคยพอเลย มันเป็นไปได้ไหม “โลกนี้พร้อมอยู่เป็นนิจ”

จิตใจมันเป็นสภาพเป็นธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้น เราถึงต้องใช้คุณธรรม “คุณธรรม” นี้ไง กามคุณ คุณของโลกเขา กามคุณ ๕ เป็นคุณของโลกนะ โลกของเขา ครอบครัวเขามีความสุข ครอบครัวเขาประสบความสำเร็จ ภายในครอบครัวเขามีความอบอุ่น นี่เป็นคุณของเขา แต่มันเป็นโทษของนักบวช มันเป็นโทษของธรรม เพราะธรรมนี้มันเป็นพรหมจรรย์ สิ่งที่เป็นพรหมจรรย์ สิ่งที่ยกมาเพราะเราจะข้ามมันนะ

ถ้าข้างนอกเป็นกามคุณ เรายังเห็นสิ่งนี้เป็นคุณนะ แล้วเราจะไปฆ่าสิ่งที่จิตใจเป็นกามได้อย่างไร โอชะสิ่งที่กามเป็นคุณของเขา เพราะกามคุณ ๕ ของเขาเป็นเรื่องของโลก เรื่องของสมมุติ เรื่องของวิญญูะ เรื่องของการเวียนตายเวียนเกิดด้วยบุญกุศล ด้วยบาปอกุศล แต่ด้วยธรรมะนี้มันจะฆ่ามันนะ

“สักกายทิฏฐิความเห็นผิด” จิตนี้มันเห็นผิด เห็นผิดว่าสรรพสิ่งนี้เป็นเรา มันถึงแสวงหา สิ่งที่แสวงหาแสวงหามาเพื่อเรา มันจะมาปรนเปรอเพื่อเรา เพื่อความมั่นคงของเรา แต่สิ่งต่างๆ ไม่มีสิ่งใดเป็นของเราเลย มันแสวงหาด้วยความผิด เห็นไหม

ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันแยกแยะ มันใคร่ครวญของมันขึ้นมา มันใคร่ครวญของมัน มันใช้กาย เวทนา จิต ธรรม ในเมื่อมันพ้นจากความล้มละลายแล้วมันมีสิทธิ มีสิทธิที่จะครองทรัพย์สิน มีสิทธิที่จะแสวงหาธรรมะ ถ้ามีสิทธิแสวงหาธรรมะ นี้วิฤทธิภาวะของผู้ที่มีสมาธิ กับผู้ที่ไม่มีความสมาธิ หรือมีวิจลาสมาธิแตกต่างกันมาก แตกต่างกันอย่างเพราะอะไร เพราะเริ่มต้นมันผิด เป้าหมายมันก็ผิด ต้นทางมันผิดมันจะไปปลายทางได้อย่างไร ในเมื่อต้นทางมันผิด ในเมื่อเป็นผู้ล้มละลาย เป็นผู้ไม่มีสิทธิครองทรัพย์สิน แต่ครองทรัพย์สินนี้เป็นเรื่องสิทธิตามกฎหมายนะ

แต่ถ้ามันเป็นสิทธิครองทรัพย์สินทางธรรม อริยทรัพย์ เอาอะไรไปครอง สิ่งไปครอง สิ่งไปเห็น ใครเป็นคนไปเห็นมัน สิ่งที่จะไปเห็นมัน จิตต้องมีวิฤทธิภาวะ เพราะมันมั่นคงมา จิตเป็นเอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่นขึ้นมา มันเห็นความแตกต่าง เห็นโทษของกามคุณ ๕ “รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมารเป็นพวงดอกไม้แห่งมาร” มันชำนาญในวิถีนเห็นโทษว่า สิ่งที่เป็นเสียง เสียงก็คือเสียง เพียงแต่ให้เราให้คำมั่นเท่านั้น รูปก็คือรูป กลิ่น

ก็คือกลิ่น กลิ่นหอม กลิ่นเหม็น ก็คือกลิ่น เพียงแต่เราให้คำมั่นเท่านั้นเอง คุณก็กลิ่นหอม ของแมลงวัน กลิ่นหอมของแมลงผึ้งมันก็ต่างกัน หอมของใคร หอมของโลกกับหอม ของธรรม

สิ่งที่มันเห็น มันเห็นโทษของมัน มันวางของมัน ย้อนกลับๆ ทวนกระแส ทวน กระแสเข้ามา ถ้าจิตมันตั้งมั่นแล้วย้อนออกไป ย้อนออกไปเห็นใหม่ จิตสงบแล้วนี่จิตมัน เสวยอารมณ์อย่างไร จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่เป็นภพเป็นสถานที่ตั้งนี้ แล้ว ความคิดนี้มันเกิดจากจิตมันเกิดอย่างไร

นี่ไง ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา จิตเห็นอาการของจิตถ้าเป็นปัญญาวิมุตติ แต่ถ้าเป็นเจโต วิมุตติ จิตที่สงบนี้เห็นกายก็ได้ ถ้าเห็นกายโดยเจโตวิมุตติ เห็นกายเป็นนิมิต เห็นกายเป็น ภาพ หรือใคร่ครวญกายด้วยปัญญา แม้แต่จะเป็นเจโตวิมุตติก็เห็นกายโดยการใคร่ครวญ โดยการแยกแยะได้ แยกแยะได้โดยใช้ปัญญา เพราะไม่ใช่ผู้ล้มละลาย เพราะมีสมาธิ เพราะมีวุฒิภาวะ เพราะมีสิทธิที่จะครองทรัพย์สิน มีสิทธิบริหารจัดการ

แต่ถ้าเป็นผู้ล้มละลายเราแอบทำของเรา เรามีทรัพย์สินเราก็ต้องซ่อนเร้น แล้ว ทรัพย์สินที่ได้มานี้มันผิดกฎหมาย ผิดกฎหมายขึ้นมา มันจะมีสิทธิครองได้อย่างไร ใน เมื่อจิตมันล้มละลาย ถ้าจิตไม่ล้มละลาย..

“อ้าว.. ฉันทำสมาธิได้ สมาธิคือสมบัติของฉัน ฉันจะล้มละลายได้อย่างไร จิต ของฉันตั้งมั่น จิตของฉันมีประโยชน์ขึ้นมา”

สิทธิของเรามี นี่ไง สิทธิในการกระทำ มันเป็นธรรมก็มีเท่ากันนะ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี้สิทธิเสรีภาพ โลกเรานี้ประชาธิปไตยเสียงเท่ากัน ไม่จริง หรือ เสียงเท่ากันทำไมมีหัวหน้ากลุ่ม หัวหน้ามุ้ง ทำไมมีคนชักนำล่ะ แล้วพูดถึงไม่มี สัจจะความจริงด้วย เห็นแต่ผลประโยชน์ เห็นแต่สิ่งที่เป็นกลโกง

แต่ถ้าเป็นธรรมะ “ธรรมาธิปไตย” ทุกคนมีสิทธิ แต่สิทธิของคน สิทธิของผู้ที่ ประพฤติปฏิบัติมันมีอำนาจวาสนา มีจุดยืน มีความเข้มแข็งมากน้อยแค่ไหน ถ้ามีความ เข้มแข็งนี่อินทรีย์ สิ่งที่เราสร้างมาอินทรีย์มันไม่เข้มแข็งเจอสิ่งใดก็ล้มไปกับเขา แต่ถ้าเรามี ความเข้มแข็งนะ ในทฤษฎี ในลัทธิ ในคำสอนมันมีทั่วไปหมด เขาสอนกันก็เหมือนคน

ตาบอดสอนคนตาบอดใจ ผู้ล้มละลายสอนคนล้มละลายใจ นี่ธรรมะเป็นอย่างนี้ใน ธรรมะก็ดูๆ คำๆ กันอย่างนี้ ยิ่งถ้าประพฤติปฏิบัติแบบครูบาอาจารย์สายพระป่ายิ่ง ทุกข์ทรมาณ

“เนียเป็นอดีตภิกขุโยก... ทรมาณตนให้ลำบากเปล่า ไม่ควรทำตนให้ลำบาก ขนาดนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สอนให้คนลำบากหรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้คนสะดวกสบาย ธรรมะนี้เก็บเอาบนยอดไม้นี้หักเก็บเอาได้สบายๆ เลย นี่ตามป่า ดอกไม้ในป่าในเขามันมีเยอะแยะ หยิบเก็บเอาตามสบาย...”

นี่คือความเห็นของผู้ล้มละลาย

แต่ถ้าเป็นผู้ที่เป็นความจริงละ สิ่งใดทำแม้แต่งานทางโลก เขายังต้องมีความวิริยะ อุตสาหะ เขาต้องมีเขาวนปัญญา การบริหารจัดการ ธุรกิจข้ามชาติเขาบริการ เขาทำการ วิจัยต่างๆ เขาจะทำของเขา กว่าจะได้ผลประโยชน์ของเขาแต่ละชิ้นแต่ละอัน กว่าจะเกิดขึ้นมาได้ แต่อันนี้มันหักนะ “วิญญะ วิญญะ” มันหักถึงกามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตที่มัน ฟันไปนี่มันเว้งว่าง มันปล่อย มันครอบคลุมสามโลกธาตุ เราสงสัยไปหมดเลย นรก สวรรค์นี่เป็นอย่างไร

แต่เวลาจิตที่มันฟัน กามภพ รูปภพ มันก็ตั้งแต่เทวดาขึ้นไป เทวดา อินทร์ พรหม กามภพรูปภพ สิ่งต่างๆ นี่มันสามโลกธาตุ แล้วถ้าจิตมันพิจารณาของมัน มันปล่อยวาง ของมัน มันเว้งว่างหมดเพราะอะไร เพราะจิตมันเคยเกิดเคยตายในสามโลกธาตุนี้ มันก็มี ข้อมูลในใจทั้งหมด แล้วมันเข้าใจ มันเห็นสภาวะนั้นทั้งหมด จิตนี้มันเว้งว่างมันกว้าง ครอบคลุมถึงสามโลกธาตุ นี่แล้วการกระทำมันจะง่ายดายแบบโลกมันเป็นไปได้อย่างไร มันก็ต้องต่อสู้เห็นไหม

ความเห็นผิด ผิดเพราะอะไร เพราะสักกายทิฐิฐิตุภาพเห็นผิด ผิดนี้มันผิดเพราะอะไร เพราะสิ่งที่ปักเสียบมาคือเป็นอุปาทาน เป็นอวิชชาที่ฝังมากับใจ ในเมื่อจิตมันมีวุฒิภาวะ มีจุดยืนของมันแล้วนี่มันใคร่ครวญของมัน ให้เห็นสัจจะความจริง นี่วิปัสสนาญาณ มันเกิดอย่างนี้ เกิดจากจิตที่มันมีหลักมีฐานของมัน มีหลักมีฐานของมันแล้วใคร่ครวญใช้ บริหารจัดการสิ่งต่างๆ ขึ้นมา มันเป็นธรรมจักร จักรที่มันหมุนออกไป

ปัญหาที่ว่ากันๆ มันเป็นปัญหาที่ไหน มันเป็นปัญหาคำคิด ! มันเป็นปัญหาสังขาร ! แต่ถ้าจิตมันมีสมาธิขึ้นมาเนี่ย ปัญหาที่เป็นธรรมมันเกิดจากใจ เกิดจากใจเพราะอะไร

“จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส”

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส... ส่องใสกับความคิด พอมันส่องใสมันมีความคิด มันมีความส่องใสมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เวลาวิปัสสนามันเกิดกำลังขึ้นมา เกิดสมาธิที่เป็นฐาน พอเป็นฐานขึ้นมาเนี่ยปัญหามันเกิด พอปัญหามันเกิดขึ้นมา เกิดเพราะอะไร เกิดเพราะสิ่งที่มันเป็นอวิชชา สิ่งที่เป็นมาร สิทธิที่มันไม่มีสิทธิครองทรัพย์สินนี้มันเต็มเต็มขึ้นมา มันมีโอกาสของมันขึ้นมา มันทำของมันขึ้นมา มันรู้ขึ้นมา นี่รู้จำเพาะตน ปัจจัตตังรู้จำเพาะตน ! สันติภูจฺจโกมันไม่มีอะไรปิดกั้นได้เลย นี่ธรรมจักรมันหมุนอย่างนี้

ทำไมเวลามันเป็นสมาธิขึ้นมาเนี่ย พระอยู่ในป่าในเขานะ ทำจิตสงบขึ้นมาเนี่ยเทวดา มานุ โมทนา มาคุ้มครอง คุ้มครองผู้ประพฤติปฏิบัติ แล้วขณะที่ใช้ปัญญาขึ้นมา คุณิ พระนาคิตะเป็นผู้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนาคิตะเดินจงกรมอยู่ในป่าเนี่ยความคิดนะ ทำไมเทวดารู้ ความคิดว่า “เราเป็นพระ เราเป็นผู้ทุกข์ผู้ยาก เดินจงกรมอยู่ในป่า ประชาชนเขามีนักขัตฤกษ์ เขาไปเที่ยวเตร่กัน เขามีความสุข...”

เทวดามายับยั้งกลางอากาศเลย “สิ่งที่เขาไปเที่ยวเตร่กันเขามีความสุข สุขในโลกของเขา เขาเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ เขาไม่มีอำนาจวาสนาเหมือนท่านนะ ท่านต่างหากที่เดินจงกรมนั่งวิปัสสนาอยู่ ประพฤติปฏิบัติธรรมมันจะพ้นออกจากกิเลส”

มันได้สติ ได้สติกลับมาเลย นี่ไง เห็นไหมเทวดายังเข้าใจความรู้ความคิด เพราะเทวดานี้มีแต่นามธรรม แล้วความคิดเรามันเกิดจากนามธรรม พอจิตเราสะอาด เราละเอียดลึกลงๆ เข้ามา ลึกลงๆ เข้ามาเนี่ยมันเป็นปัญญาญาณเข้ามา หมุนเข้ามาจากภายใน มันไม่ใช่ความคิดอย่างเราที่เป็นผู้ล้มละลาย แล้วไปยึดเกาะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “สิ่งนั้นคือความว่าง.. สิ่งนั้นเป็น...” นั่นมันเป็นเรื่องไร้สาระ ! มันเป็นเรื่องไร้สาระมาก !

เดี๋ยวนี้วงการปฏิบัติเป็นอย่างนั้นหมดเลย เป็นผู้ที่ล้มละลายแล้วประพฤติปฏิบัติธรรมกัน คนล้มละลายทำ มันจะได้อะไร ! มันก็ได้สิ่งที่ล้มละลายใจ มันน่าเศร้า.. แล้วเวลาที่เอาจริงเอาจริงจังขึ้นมาที่ว่าว่าเป็นอรรถกถาโยค..

เหมือนเด็กนะ เด็กทำงาน เด็กๆ มันจะเอาแต่สะดวกสบาย เวลาเห็นผู้ใหญ่ทำงานนี่ไม่กล้าสู้ ผู้ใหญ่ทำงานมันทำงานตามข้อเท็จจริงใช่ไหม หน้าที่อะไรก็ทำหน้าที่นั้น ผู้มีวิชาชีพลิงใดก็ทำตามวิชาชีพของตัวเอง เพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง นี่เลี้ยงชีพของตัวเอง

แต่เด็กมันทำอะไร มันเล่นกัน สมมุติขึ้นมาให้เป็น อยากรับหมอบเป็นอะไร มันก็ว่ากันไป.. หน้าที่ของใครก็เล่นกันไป.. นี่ความเป็นเด็ก

นี่ก็เหมือนกัน จิต ในเมื่อไม่มีวุฒิภาวะ มันก็เป็นเรื่องเด็กๆ การประพฤติปฏิบัติกันก็เหมือนเด็กเล่นขายของ แล้วเราก็เชื่อกัน.. นี่มันล้มละลายหมดคนละ ล้มละลายตั้งแต่ตามข้อเท็จจริงของวุฒิภาวะของใจที่มันล้มละลาย โดยธรรมชาติของมัน แต่เพราะไม่มีกรรมกร ไม่มีครูบาอาจารย์ ไม่มีคนคอยบอกกล่าวคอยชี้แนะ แต่พอมีครูบาอาจารย์ขึ้นมา มันก็เป็นธรรมะเหนือโลก

“ธรรมเหนือโลก” ที่สื่อความหมายโลกไม่เข้าใจ พอโลกไม่เข้าใจเวลาพูดออกมา “กิน” , “รับประทาน” ก็เหมือนกัน เหมือนกันนี่มันเป็นสมมุติกริยา แต่ได้เปิบได้หยิบอาหารใส่ปากไหม? หยิบอาหารใส่ปากนั่นคือกิน!

คำว่า “กิน” , “รับประทาน” มันเป็นสมมุติ มันเป็นสิ่งที่ล้มละลาย ไม่มีเนื้อหาสาระ มันเป็นคำกริยาที่พูดเป็นสมมุติเพื่อสื่อความหมายกัน แต่เราได้เอามือนี้หยิบอาหารใส่ปาก นั่นนะของจริง!

..การเอามือหยิบอาหารก็เสียมารยาทนะ กินก็นึกเอา.. นึกว่ากิน นั่งเฉยๆ เราก็ได้กินแล้ว..

มันเป็นคำสอนที่น่าสังเวชมาก น่าสังเวชว่าการประพฤติปฏิบัติที่จริงจริงจังขึ้นไป ก็ว่าสิ่งนั้นมันเป็นอรรถกถาโยค แต่ถ้าเราทำจริงของเราละ มันจะรู้จริงเห็นจริง นี่มีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ท่านทำมาแล้ว ได้ผ่านวัยเด็ก ผ่านวัยทำงาน ผ่านวัยชรา

ภาพ ผ่านวัยมาหมดเลย วัยด้ายังเป็นสมมุติยังเป็นกิเลสอยู่ มันก็จะมียู่ มันต้องจัดการใช้ใหม่ แต่ถ้าเวลามันสิ้นสุดกระบวนการของมันแล้ว จบ ! ไม่มีวัย

จิตใจนี้ไม่มีวัยนะ แล้วนิพพานคงที่ วัยไม่มี ก่อนที่มันจะไม่มีวัยมันต้องคายสารออกออก ในการคายสารออกออก จิตมันมีหลักมีเกณฑ์วิปัสสนาเข้ามา สักกายทิฎฐิ ความเห็นผิดของกาย “ความเห็นผิด” พระโศคาบันมันแค่เปลี่ยนทิฎฐิเห็นผิดเป็นเห็นถูกเท่านั้น

เห็นผิดใช้ใหม่ “ขันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕” นี่สักกายทิฎฐิ ๒๐ ขาด ! พอสักกายทิฎฐิ ๒๐ มันขาด สิ่งที่มันตามมาคือความล้มเหลวสังขย วิจิกิจฉา สิลัพพตปราชส

คำว่า วิจิกิจฉา คือความล้มเหลวสังขย ในเมื่อมันขาดออกไปจากใจเราจะสังขยใหม่ เราสังขยสิ่งใดอยู่ เราเปิดขึ้นมา เราเห็นชัดเจน เราจะสังขยใหม่ สิ่งที่เราสังขยว่านี่มีรสชาติอย่างไร เราได้เอาเข้ามาในปากในลิ้นของเรา มันรู้รสแล้วนี่ เราจะสังขยรสนั้นอีกใหม่ จิตที่มันมีความล้มเหลวสังขย ในความคิด คำว่า สังขย เราอ่านศึกษาแล้วเหมือนผู้ล้มละลาย มันบอกมันก็รู้แล้วเพราะมันมีคนบอก นิธรรมะก็บอกแล้ว ก็ไม่สังขยแล้ว ไม่สังขยเพราะบอกเป็นการบอกเล่า

แต่ถ้าเป็นความเห็นจริง มันเกิดจากการกระทำ เพราะมันล้มละลาย มันรู้ไม่ได้ ! คนล้มละลายรู้ไม่ได้ ! รู้ด้วยการบอกเล่าของธรรมะ รู้ด้วยการบอกเล่าจากศึกษาธรรม การบอกเล่ามาจากพระไตรปิฎก แต่ถ้าเป็นสังขยจะความจริง เห็นใหม่ นี่มันรู้จริงขึ้นมาจากเรา ไม่ใช่การบอกเล่า ! เห็นจริงเห็นจัง ทำจริงทำจังขึ้นมา นี่ เพราะจิตมันสงบมีพื้นฐานขึ้นมา มันวิปัสสนาของมัน มันก็ปล่อยวาง ปล่อยวางนี่เป็นการฝึกซ้อม

เพราะสิ่งที่มันปักเสียบที่ใจ พวกกันเป็นนกแก้วนกขุนทองนะ “กายไม่ใช่เรา.. เราไม่ใช่กาย.. คนเกิดมาแล้วก็ต้องตาย..” เพราะอะไร เพราะนี่มันเป็นนิทาน นี่มันเป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธ ในเมื่อเป็นชาวพุทธเห็นใหม่ ไปส่งกันที่เชิงตะกอน คนเราจะไปส่งกันไม่ได้.. มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีจากแก่นของศาสนา ทำเป็นประเพณีวัฒนธรรมเพื่อจะเตือนเรา

อย่างเช่น พระเราบั้งสุกุล บั้งสุกุลสมัยพุทธกาลพระไปบั้งสุกุลไปชักศพ ไปชักผ้า นี่เป็นพระอรหันต์เลยนะ เพราะไปแล้วไปเห็นซากศพเห็นเป็นอสุภะ แล้วมันย้อนกลับ

เพราะในพระไตรปิฎกมีพระที่ไปสำเร็จขณะไปชักศพ ก็เลยเป็นคตินิยมให้เป็น ประเพณีวัฒนธรรม แล้วเดี๋ยวนี้ผู้ที่ลัมละลายก็ไปชักผ้าเป็นพิธี แล้วบอกว่า เป็นชาวพุทธ เป็นชาวพุทธเวลาเผาศพต้องมีการชักผ้า มีการทอดผ้า มันเล่นละครกัน ! จะว่ามันมีบุญ ไหม มันก็มีบุญวาสนาจากการทำทาน แต่มันเล่นละคร เพราะอะไร เพราะมันเป็นผู้ ลัมละลาย ลัมละลายทำจริงไม่ได้ สิทธิไม่มี ก็เอาการชักผ้ากันมาเป็นพิธี นี่โลกเห็นใหม่ เนี่ยโลกเป็นอย่างนั้น แล้วเวลาเราปฏิบัติก็ปฏิบัติแบบโลกๆ โลกเขาให้ผู้ลัมละลายปฏิบัติ มันก็เป็นพิธีอย่างนั้น มันเข้าไม่ถึงหรอก

ถ้ามันเข้าถึงขึ้นมาเนี่ย เห็นใหม่มันไม่ใช่ว่า มันจะเป็นความจริงขึ้นมา ! แล้วมันพูดได้ถูกต้อง คนรู้อะไรพูดไม่ได้มันจะรู้อะไรได้อย่างไร คนรู้อะไรพูดไม่ได้มันไม่ใช่เป็นการรู้อะไร ! มันเป็นผู้ลัมละลาย !

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันจะพัฒนา เรารู้อะไรขึ้นมา มีสังขารขึ้นมาในหัวใจ เป็นผู้รู้อะไรในเหตุผลอันหนึ่ง แต่ธรรมะที่ละเอียดขึ้นไป มันยังลัมละลายอยู่เพราะอะไร เพราะกิเลสอย่างละเอียดมันก็พลิกแพลง

กิเลสอย่างละเอียดมันพลิกแพลงนะ มันจะทำงานๆ อย่างที่เราคิด ถ้ามันเป็นผู้ ลัมละลาย.. สร้างภาพ ! พิจารณาไปก็เป็นโศดาบัน สกิทาคา อนาคานี้... มีความคิด ความเห็นอันหนึ่ง ขบปัญหาในหัวใจคือความคิดเราได้เห็นหนึ่ง ก็คิดว่าเป็นขั้นตอนหนึ่ง นี่ไง ผู้ลัมละลายมันไม่รู้ตัวมันเองลัมละลาย มันไม่มีสิทธิอะไร มันไม่มีกำลังของมัน ขึ้นมา มันจะจับต้องสิ่งใดไม่ได้ มันลัมละลายตั้งแต่ต้นจนสุดท้าย แต่มันบอกว่ามันมี มรรคผลเต็มหัวใจนะ.. เพราะมรรคผลเป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติไฉน ว่างๆ ว่างๆ ไง แล้วว่างจริงหรือเปล่า?...

ถ้าว่างจริง... สิ่งที่ยังว่างจริง มันบอกถึงกิริยามารยาท มันบอกถึงความจริง ครูบา อาจารย์ท่านพูดเห็นใหม่

“คนมีคุณธรรมนะให้ปิดไว้ เพราะคุณธรรมมันสูงมาก สูงส่ง มันเป็นธรรมเหนือโลกที่โลกคาดการณ์ไม่ได้ ผู้ใดติเตียนกล่าวร้ายพระอริยเจ้ามันจะมีบุญมีกรรม มันจะเกิดกรรมเกิดเวรกับเขา”

เราถึงต้องเก็บไว้ในใจเพราะพูดไปเขาจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ไม่รู้ แต่ถ้าพูดถึงวงในวงที่ประพฤติปฏิบัติ เขาต้องการของเขา เขาแสวงหาของเขา นี่เราสื่อความหมายกันเพื่อตรงนั้น

ฉะนั้น เก็บเป็นกิริยามารยาทจากภายใน เพราะเรารู้ เราทำมา สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่แสนยาก เราจะให้เขาถูกเหยียดหยาม มันเป็นไปได้ ! มันเป็นที่ที่เป็นไปไม่ได้ มันมีความลึกซึ้ง.. จิตลึกซึ้งมาก.. ถ้าไม่มีสติ มหาสติ สติอึดโนมัตติ ขณะที่ไม่มีสติ มหาสติ แต่ทำไมใคร่ครวญเรื่องอย่างนี้ไม่เป็น เรื่องสิ่งที่ควรหรือไม่ควรนี้มันยังใคร่ครวญไม่เป็น ใคร่ครวญไม่ถูก มันจะเป็นพระอริยเจ้าได้อย่างไร ! นี่ไงมันถึงลัมละลายมาแต่ต้น

ถ้าไม่ลัมละลายขึ้นมาเนี่ย คนมีสติสัมปชัญญะ การก้าวเดิน การเหยียดก้น มันจะมีกิริยามารยาทของมัน จะเดินเร็วเดินช้านี้สติพร้อมตลอด ลัมก็คือลัมด้วยกัน ลัมเห็นใหม่เวลาชักกันไปลัม แต่คนหนึ่งลัมลงไปโดยที่ตกอกตกใจ ลัมลงไปด้วยความทุกข์ใจ อีกคนหนึ่งลัมไป ลัมคือกรรม มันสุดวิสัย ไม่มีใครสามารถควบคุมได้ การหกล้มก้มกราบเป็นเรื่องธรรมดาของโลก เป็นเรื่องธรรมดาของสิ่งที่มีการเคลื่อนไหว มันเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดาเพราะอะไร เพราะใจมันไม่มีสิ่งใดผูกมัด ไม่มี ความกังวลใจ สิ่งของมันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นมาจากสิ่งที่เป็นความเป็นจริง มันจะเป็นความจริงไปหมด

สิ่งที่เกิดขึ้นจากความปลอม ! ความปลอม ผู้ลัมละลายมันปลอมอยู่แล้ว ใจมันถึงปลอมตั้งแต่ต้น สิ่งที่ได้มามันก็ได้มาด้วยความปลอมๆ ปลอมไปตลอด เราถึงจะต้องทวนกระแส ทุกคนมีจริงมีปลอมในหัวใจ เพราะทุกคนเกิดมามีวิชาครอบงำมาตลอด ทุกคนมีกรรมมาในหัวใจ มีกรรม มีสิ่งต่างๆ ที่เกิดมา กรรมดี กรรมชั่ว เราพยายามสร้างสร้างกรรมดีกัน สร้างกรรมดีขึ้นมา พอเราพิจารณาของเราจนถึงที่สุดมันถอน.. ถอนความเห็นผิด นี่เป็นพระโศดาบัน

แล้วเริ่มต้นต่อไป ก้าวเดินต่อไป เพราะสิ่งที่มีพื้นฐาน.. พระโศดาบัน เป็นอกุปปชรรณ เป็นสิ่งที่คงที่ไม่ลัมละลาย ไม่ลัมละลายในภพๆ หนึ่ง ในสถานะหนึ่ง

แต่มันยังลึ้มละลายในสถานะที่สูงกว่า เพราะกิเลสที่ละเอียดกว่ามันก็ยังล่อหลอก การเปลี่ยนแปลง มันถึงต้องทำความสงบเข้ามาให้ละเอียดขึ้นไป ความสงบเข้ามา นี่ฐานของความสงบ ฐานของความสิ่งที่มีวิฤทธิภาวะ ที่จะเข้าไปต่อสู้กับกิเลสที่อันละเอียดกว่า กิเลสที่หยาบกว่า นี่แหละเหลี่ยมของมัน กลโกงของมัน มันก็ใช้กลโกงของมัน ด้วยความสุจริตความสามารถของมัน

เรามีพื้นฐาน พ้นจากการลึ้มละลายให้มันมีสถานะ มีเอกัคคตารมณ์ มีความตั้งมั่นของจิต มีกำลัง มีป้อม มีสถานที่ มีกองทัพ มีกองทัพธรรมเข้าไปชำระกับกองทัพของกิเลสในหัวใจ ความคิดหนึ่งเป็นความคิดของกิเลส เป็นกองทัพกิเลส แต่ความคิดหนึ่งเป็นความคิดของกองทัพธรรม ความคิดของกองทัพธรรมมันมีสมาธิเป็นที่รองรับที่เข้าไปต่อสู้

ระหว่างการต่อสู้ สงครามระหว่างความคิด ระหว่างชั้น ๕ ชั้นที่เป็นธรรมกับชั้นที่เป็นกิเลสมันจะต่อสู้กัน ต่อสู้กันเป็นครั้งเป็นคราว การแพ้การชนะ เดี่ยวธรรมะชนะ.. เดี่ยวกิเลสชนะ.. มันจะเปลี่ยนแปลงกัน หาที่ยึด ! ยึดภาสวะ “จิตเดิมแท้นี้ฟ่องใส...” ยึดชัยภูมิ ยึดสถานที่

การต่อสู้.. ธรรมะมันเกิดที่ใจ การบดขยี้ระหว่างธรรมกับกิเลส มันบดขยี้กันอยู่บนหัวใจของเรา มันเห็นภาพชัดเจนว่าเวลาธรรมจักรที่มันหมุน “กงจักร” จักรของกิเลส มันเป็นกงจักร มันหมุนของมัน มันก็ทำลายธรรมะ ทำลายธรรมจักร ทำลายปัญญา ทำลายสิ่งที่จะเข้าไปชำระล้างมัน แต่ถ้ามันเป็นธรรมะเห็นใหม่ “ธรรมจักร” สิ่งที่เป็นธรรมจักร จักรเคลื่อน ล้อเคลื่อน เคลื่อนหมุนบดบีบมัน บดบีบกิเลสในหัวใจ !

ถ้ามันบดบีบกิเลส มันปล่อยวางขนาดไหน บดบีบมันมันเห็นชัดเจนมาก ! คนที่ปฏิบัติเนี่ยเวลามันหมุนมันเห็นชัดเจนมาก แต่เวลาเราพูดกันเป็นนามธรรม เราจะบอกว่า เป็นนามธรรมที่จับต้องไม่ได้นะ แต่เวลาธรรมจักรมันหมุนขึ้นมาในหัวใจ มันไม่ใช่ นามธรรมนะ ! มันเป็นของจริงๆ ! มันจับต้องเห็นจริงๆ รู้จริงๆ ! แล้วมันบดบีบกันจริงๆ ในกลางหัวใจ มันเป็นความเท็จจริงขึ้นมา มันไม่ใช่ผู้ลึ้มละลายที่ทำอะไรไม่ได้เลย

เราเป็นคนที่มีพื้นฐานพร้อมด้วยสติ ด้วยปัญญา มันหมุนต่อสู้กันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป ชำระเข้าไป แล้วมันปล่อยวาง.. ปล่อยวาง.. ถึงที่สุดมันขาดนะ ! “กายเป็นกาย

จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์” แล้วย้อนต่อไป ถ้ามันพิจารณากายอีก พิจารณากายเข้าไปถึงที่สุดแล้วนี้กายมันจะปล่อย กายกับจิตแยกออกจากกันเป็นธรรมชาติของมัน โลกนี้ราบ !

ราบอย่างไร เวลามันราบ ถ้ามันราบเห็นใหม่ นี่มันถอนอุปาทาน กามราคะปฏิฆะ มันอ่อนลง สิ่งที่อ่อนลงคืออวิชชาะเกิดขึ้นมันต่อสู้อันไป เข้าถึงที่สุดเห็นใหม่ นี่ใจ “กามคุณ ๕” โลกเขามีกามคุณ กามคุณของเขาเพราะโลกของเขาเป็นกามคุณ กามคุณคือกามที่อยู่ในศีลในธรรม

กามคุณนี้อยู่ในศีล คุณติ ครอบครวเห็นใหม่ ไม่ผิดครอบครวเขา มันก็เป็นกามคุณ เพราะสืบทอดตระกูลกันไป แต่กามเป็นโทษเพราะเป็นโอฆะ “สิ่งที่อยู่ในหัวใจของสัตว์โลก ไม่มีสิ่งใดไม่เกี่ยวเนื่องกันด้วยเรื่องกามราคะ กามราคะอย่างเดียวที่ทำให้สัตว์โลกเวียนตายเวียนเกิดอยู่อย่างนี้” ที่มันพ้นจากพรหมจรรย์ไปไม่ได้นี้ แล้วมันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ใจนะ มันอยู่ที่ความปรารถนา มันอยู่ที่ความฉันทะ อยู่ที่ความพอใจ

ความพอใจเห็นใหม่ คุณติ คนโกรธเคืองกัน คนที่ไม่ถูกกันมันจะมีเรื่องกามราคะต่อกันใหม่ แต่คนที่ต้องการ คนที่ถูกจริตมันถึงเกิดกามราคะ เกิดกามราคะนี่คือเรื่องของกามราคะของมนุษย์ แต่ถ้าเป็นเรื่องกามของใจละ สิ่งที่มาสัมผัสกับใจ ใจที่มันเป็นกามราคะ ใครมันเป็น ? เห็นใหม่ นี่ใจ ! ที่เป็นโทษมันเป็นโทษตรงนี้ เป็นโทษที่มันฝังอยู่กลางหัวใจเรา มันเป็นโทษเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นอนุสัยที่นอนเนื่องมากับจิตทุกดวง จิตทุกดวงมีอย่างนี้หมด !

“โอฆะ” จิตที่เกิดตายเกิดตาย เห็นใหม่ คุณติ ถ้าเป็นธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“ชีวิตเราเกิดมาในวัฏฏะ เกิดมานี้ไม่มีต้นไม่มีปลายนี้ เราเกิดมานี้มานั่งบนกองกระดูกของตัว เกิดมานี้ น้ำตาของเราที่ร้องไห้อยู่นี้ เกิดมาด้วยความทุกข์ความยากน้ำตาไหล ถ้าเก็บไว้ น้ำทะเลสู้อไม่ได้”

นี่คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ คือสิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นดิน เป็นน้ำ เป็นไฟ มันเกิดอาหาร เกิดการหมุนเวียนให้ชีวิตสืบต่อได้ ที่นี้การสืบต่อ จิตมันมาเกิดในครรภ์ มันเกิดด้วย

กรรม เกิดด้วยชีวิตสืบต่อชีวิต เกิดด้วยสายบุญสายกรรม แต่เวลาเกิดขึ้นมา มันก็มาใช้ดิน น้ำ ลม ไฟ มานั่งอยู่บนกองกระดูกนี้ไง

นี่ชีวิตมันเวียนตายเวียนเกิดอย่างนี้ ถ้ามันเข้าไปเห็นกามราคะ เห็นกายจนเกิดเป็น อสุภะ สิ่งที่มีมันเป็นความพอใจเป็นอสุภะมันแก้ไขของมันอยู่ข้างใน สิ่งที่มีมันพิจารณาซ้ำ แล้วซ้ำเล่า มันจะเป็นมหาสตินะ สติปัญญาพิจารณาอย่างนี้ไม่ได้

ที่ว่า เป็นอสุภะๆ กัน อสุภะโกหก !! มันลัมละลายมาตั้งแต่ต้น ! แล้วมันจะรู้จริง มาได้อย่างไร !

ถ้ามันไม่ลัมละลายตั้งแต่ต้นมา มันพิจารณาของมันขึ้นมา มันมีพื้นฐานขึ้นมา พิจารณาสักกายทิฎฐิขึ้นมา มันมีพื้นฐาน จิตมันมีวิฤติภาวะ จากลัมละลายมันจะเป็น บุคคลธรรมดา บุคคลธรรมดามีสิทธิตามกฎหมาย แล้วมันมีโศคาปัตติมรรค โศคาปัตติ ผล มันเป็นคนๆ หนึ่ง

“บุคคล ๘ จำพวก” แล้วมีสภิกาคามรรค สภิกาคาผล นี่อีกพวกหนึ่ง แล้วมีอนาคามรรค สิ่งที่อนาคามรรคมันถึงเป็นอนาคาผล อนาคามรรคมันเกิดอย่างไร.. อนาคามรรค ที่มันจะเกิดขึ้นมาได้ มันต้องมีมหาสติมหาปัญญาของมัน นี่มันก็เข้ามาจับสิ่งที่เป็นกาม ในใจ ! คือเป็นกามฉันทะ คือความพอใจในตัวมันเอง นี่คือกาม !

ดูสิ คนที่รักสวยรักงาม มันไม่พ้นไปจากเรื่องกามหรือ นี่มันพอใจ ! มันพอใจ ในตัวมันเอง ! มันก็พอใจที่จะเป็นกามใจ ในเมื่อมันมีของมันอยู่ ในเมื่อมันพอใจ สิ่งนี้ มันเป็นสุภะ เพราะมันรักสวยรักงาม มันเป็นสุภะ แต่สิ่งที่เป็นคุณธรรม คุณธรรมเป็นอสุภะ อสุภะเกิดจากอะไร เกิดจากสังขธรรม ! เกิดจากกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าที่คั่นหรือคั่นขึ้นมา ถ้าหรือคั่นขึ้นมาที่จิตที่มันพอใจของมัน นั่นมันเป็นสุภะ

แล้วเป็นอสุภะ มันจะเป็นอสุภะอย่างไร ต้องพิจารณาของมัน มันเป็นสุภะ มันจะ เข้ามาสนิท เข้ามาถึงตัวของมัน นี่ละเอียดอ่อนลึกซึ้ง แล้วการเข้ามานี้ไม่ได้เข้ามาได้ง่ายๆ หรือ...

เวลาพูด เวลาเราศึกษากันนี้ มันง่ายๆ ทางวิชาการนี้ทำอย่างนั้นถูกต้อง ถูกต้อง แล้วจบ เราสร้างบ้านสร้างเรือน สร้างเมืองนี้เขาสร้างกันก็ปี สิ่งต่างๆ ดูวิวัฒนาการที่

มันซับซ้อนกันอยู่ที่นี่ มันเกิดมาจากอะไร เกิดจากมนุษย์เกิดตายๆ นี่วิวัฒนาการของวัฒนธรรม มันเกิดมันเปลี่ยนแปลงกันมาตลอด

แล้วจิต ! จิตที่มันละเอียดเข้ามา กว่ามันจะเข้ามาถึงตัวมันเอง จะทำลายภพ ทำลายชาติ ทำลายโอบะ ทำลายสิ่งนี้ในหัวใจ มันจะเกิดมาง่ายๆ ได้อย่างไร มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรอก มันถึงต้องขยันหมั่นเพียร ต้องมีความมุมานะ ต้องมีสติ.. มหาสติ มหาปัญญา มันใคร่ครวญของมันเข้ามาจากภายใน

นี่มหาสติ มหาปัญญา นี่จักร ธรรมจักรที่ละเอียดมันจะหมุนเข้ามาๆ หมุนเข้ามา ด้วยมรรคญาณ ด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยความเพียรชอบ ด้วยการกระทำของเรา ไม่ได้เกิดมาลอยมาจากฟ้า ไม่มีใครทำให้ใครได้ ! ไม่มีใครจะส่งเสริมส่งเสริมกันได้ !

เว้นไว้แต่ให้กำลังใจกัน ครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ แล้วครูบาอาจารย์คอยกระตุ้น ครูบาอาจารย์คอยกระตุ้นนะ เพราะครูบาอาจารย์ท่านผ่านประสบการณ์อย่างนี้มา ถ้าไม่ผ่านประสบการณ์อย่างนี้มาเป็นครูบาอาจารย์เราไม่ได้ !

คนไม่ผ่านประสบการณ์จะทำงาน เอาอะไรมาสอน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าไม่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา จะเอาอะไรมาสอนพระปัญจวัคคีย์ ! ไม่รู้จะเอาอะไรไปสอน สิ่งที่จะสอนมันต้องผ่านประสบการณ์จริงมา ประสบการณ์จริงขึ้นมามันเกิดขึ้นมาจากใจ เห็นไหม

มันเห็นความเป็นไปของใจ เห็นความเป็นไปของมันดี หลังจากที่มันหมุนเข้ามาจากภายในแล้ว มันบดขยี้เข้ามา เป็นอสุภะ ! มันเป็นอสุภะ จนน่าเกลียดน่าชังขนาดไหน ก็แล้วแต่ มันสยดสยอง มันปล่อยเข้ามาๆ การสยดสยองนี้เป็นโลกๆ นะ แต่พอถึงที่เป็นความจริง มันเอ๊ะ ! เอ๊ะ ! ข้างใน แล้วมันปล่อย.. ปล่อย.. มันปล่อยต่อเมื่อกำลังมันพอกำลังไม่พอมันปล่อยหรือ กำลังไม่พอมันจะหลุดกระซอกแล้วมันทำไปไม่ได้ ทำให้เราท้อถอยน้อยเนื้อต่ำใจ เราต้องกลับมาสร้างภาวะ

การล้มละลาย จากธรรมะที่ละเอียด การล้มละลายเพราะจิตมันไม่มีวิฤทธิภาวะพอ จิตมันไม่มีฐานที่ตั้งการงานพอ เราต้องกลับมาเสริมมัน เสริมให้มันมั่นคง มีทุนมีทุกอย่างพร้อมที่จะเข้าไปลงทุนต่อเนื่อง เป็นสายพานให้มันต่อสู้อยู่ ต่อเนื่องเพื่อกอบกู้ กอบกู้

ธรรมชาติมันต่อสู้กับกิเลส ที่กิเลสมันตัดทอน กอบกู้มันขึ้นมา พลิกแพลงต่อไป ต่อสู้กันตลอดเวลา จนถึงที่สุดมันเข้ามาใกล้กันที่ใจ ครั้น... ปล่อยวางหมด ! ขาดหมด !

นี่ไง ชั้นอันละเอียดเห็นใหม่ ชั้นอย่างหายาบ ชั้นอย่างกลาง ชั้นอย่างละเอียด นี่ไง ข้อมูลของใจ ปฏิบัติทำไมไม่ใช่ชั้น ! ในตำราพระโศดบันละตักกายทิฎฐิ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕... ตักกายทิฎฐิ ๒๐... แล้วชั้นไม่มีพระโศดบันขาดนี้ ไม่ใช่! มันจะไปขาดที่อนาคานูน.. ถ้าไม่ขาดที่อนาคา ข้อมูลปฏิบัติ ข้อมูลความพอใจนี้ถ้าไม่ใช่สัญญา มันคืออะไร ? สัญญาของใจละเอียดล้วนๆ เลย ! แล้วมันเข้าไปทำลายกัน แล้วมันต่อสู้กัน มันหมุนเข้าไป เก็บเศษส่วนทั้งหมด นี้อนาคา ๕ ชั้น ถึงที่สุดพ้นจากอนาคา ๕ ชั้นไป ตัวมันเอง ตัวภพ

“จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส”

นี่คือปฏิสนธิจิต นี่จิตที่ไปเกิดไปตาย นี่ไง ถ้ามันตายอยู่นี้ก็ไปเกิดบนพรหม ทำไมยังเกิดล่ะ ? ก็มันมีภพนี่ไง ก็มีปฏิสนธิจิตนี่ไง เพราะมีจิตเดิมแท้ที่ใส เพราะสิ่งที่เป็นเสนาอำมาตย์เราฆ่าตายมาหมดแล้ว อิทธิพลต่างๆ เราฆ่าตายเข้าไปถึงตัวเจ้าวัฏจักร ตัวผู้มีอิทธิพลใหญ่เห็นใหม่

สิ่งที่อรรถตมรรค อรรถตผลมันละเอียดยิ่งไปกว่านั้น เพราะมันเป็นปัญญาญาณ ปัญญาญาณไม่ใช่ปัญญาสังขาร ! ปัญญาญาณไม่ใช่ปัญญาการต่อสู้ด้วยกองทัพ ปัญญาญาณนี้เป็นนโยบาย.. เป็นนโยบายที่วางไว้เลยๆ เลย แล้วเข้าไปใกล้กัน นี่มันจะเข้าไปใกล้กันถึงที่สุดแล้วมัน ครั้น... ทำลายกันในหัวใจนะ

สิ่งที่ทำลายในหัวใจ เห็นใหม่ นี่การกระทำอย่างนี้ นี่ไง มันจะเป็นผู้รู้จริง เป็นความจริงของเราขึ้นมา จิตที่เป็นความจริงขึ้นมาเป็นวิมุตติธรรม สิ่งที่เป็นวิมุตติธรรมเห็นใหม่

จากสิ่งที่ล้มละลาย คลายทุกข์ ทุกข์ตรอมใจ เพราะมันยืนตนไม่ได้แล้ว แล้วศึกษากันด้วยวุฒิภาวะของผู้ล้มละลายกัน ธรรมชาติ.. การกระทำของชาวพุทธเราเลยดูบๆ คล่าๆ ดูบๆ คล่าๆ เป็นทฤษฎีแล้วก็ออกข่าว ออกสื่อสารกันว่าสิ่งนั้นเป็นคุณธรรม...

แล้วพวกเรา พวกที่ประพฤติปฏิบัติมันก็มีกิเลสในหัวใจทุกคนใช่ไหม อะไรที่มัน
เรียบง่าย อะไรที่มันสะดวก รีบคว้ามั้ม.. คว้ามั้มเลย แต่อะไรที่มันทุกข้มันยากต้องลงทุน
ลงแรง อืม.. อืม.. มันใจไม่สู้

แต่ถ้ามันใจสู้... ฟังสิ ฟังครูบาอาจารย์ของเราแต่ละองค์ที่ท่านผ่านของท่านมานี้
ท่านได้มาง่ายๆ ที่ไหน ท่านทุกข์ยากมาทั้งนั้นนะ หลวงปู่มั่นท่านต่อสู้ของท่านมาตลอด
นะ แต่ถ้าไม่มีหลวงปู่มั่นเป็นผู้ที่รู้จริงขึ้นมาเนี่ย ใครจะเอาความจริงมาพูด ! พูดออกมา
มันก็โกหกทั้งนั้น ! มันเป็นผู้ล้มละลาย แล้วเอาธรรมะของพระพุทธเจ้ามาพูด พูดแต่
ธรรมะของพระพุทธเจ้า ธรรมะมันไม่มี !!

แต่หลวงปู่มั่นครูบาอาจารย์เราท่านมีของท่าน ! แล้วท่านพูดของท่าน ! แล้วท่าน
ตรวจสอบลูกศิษย์ของท่านมา แล้วลูกศิษย์ของท่านมันพัฒนาการเข้ามาจนถึงที่สุดเห็น
ไหม

นี่เราถึงเกิดมาแก่งพุทธศาสนา มีครูมีอาจารย์ของเราเนาะ เราอย่าดูถูกตัวเอง เราต้อง
มันใจของเรา เราอย่าทำให้เราหมดหวัง ถ้าทำให้เราหมดหวัง เราก็จะล้มละลายในชีวิต
นะ จิตมันล้มละลายนี่มันเป็นเรื่องของกิเลส มันเป็นเรื่องของความเข้าใจผิด มันเป็นเรื่อง
ของวุฒิภาวะที่มันไม่มีกำลัง เราก็เลยล้มละลายไป โดยคิดว่าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ล้มละลายเพราะ โคนกิเลสมันครอบงำ

แต่มีครูมีอาจารย์ท่านชี้นำขึ้นมาแล้ว เราพยายามพัฒนาการของเราขึ้นมา ให้เรารู้
จริง ถ้าเรารู้จริงขึ้นมาสักคนหนึ่ง แล้วเราจะเป็นศากยบุตรพุทธชินโรต เป็นหลักชัยใน
ศาสนาเพื่อประโยชน์โลก เพื่อประโยชน์แก่โลกนะ เราต้องได้ประโยชน์เราก่อน เห็น
ไหม เราต้องได้ประโยชน์ของเราก่อน เราเอาประโยชน์ของเรา เอาใจเราพ้นออกไปให้รู้
จริง แล้วเราจะเป็นประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับหมู่คณะ ประโยชน์ในศาสนา เอวัง